

Det kgl. danske
Landhusholdningsselskabs Generalforsamling
 den 10de December 1884.

Præsidenten, Docent Fjord, meddelte, at Udfaldet af de foretagne Valg havde været, at til Præsident var gjenvalgt Hs. Excellence, Hofjægermester Greve Danneskjold-Samsøe, Brattingsborg, med 127 Stemmer. Til Medlemmer af Bestyrelsesraadet var valgt ved almindelig Stemmegivning: Kammerraad Andersen med 135 St., Forpagter Bokelmann og Proprietær Heide, hver med 134 St., Etatsraad Valentin med 133 St., Hofjægermester Vind med 132 St., Kammerherre Lüttichau med 114 St. og Lektor, Dr. med. Bang med 108 St. De fem Førstnævnte vare gjenvalgte; Kammerherre, Lüttichau var valgt i Stedet for Kammerherre, Baron Bernerschilden-Holsten, der ikke ønskede at modtage Gjenvalg, og Dr. Bang var valgt i Stedet for Docent Fjord, der som Følge af, at han var valgt til Præsident, var udtraadt af Bestyrelsesraadet, hvorfor det sidste Valg kun gjaldt for et Aar. Af Landboforeningerne vare valgte til Bestyrelsesraadet: for Ringkjøbing Amt: Proprietær Hoppe til Pallisbjerg; Vejle Amt: Etatsraad Eckardt, Ørumgaard; Maribo Amt: Kammerjunker Rosen, Christianssæde; Sorø Amt: Godsejer P. de Neergaard, Førsløvgaard og Præstø Amt: Forpagter Thalbitzer, Thurebyholm.

Til Revisor er gjenvalgt Etatsraad Koch med 136 St. og til Medlem af Bestyrelsen for »Fond til Landmænds Uddannelse« Lektor Freuchen med 131 St.

Bestyrelsesraadet har gjenvalgt Kammerjunker Rosen og valgt Hofjægermester Vind til Medlemmer af Belønningsudvalget samt, da man af Hensyn til den forestaaende Omordning af Bogfortegnelsen ikke vilde vælge noget nyt Medlem ind i Bogudvalget, gjenvalgt Docent Fjord.

Selskabet talte ved Aarets Begyndelse 912 Medlemmer; i Juni optoges 9 og i December 15; men i Aarets Løb udtraadte eller døde 27, saa at Selskabets Medlemstal nu er 909.

Det foregaaende Aars Regnskab fremlagdes med den af Bestyrelsesraadet meddelte Decharge.

Om Selskabets almindelige Virksomhed i det foreløbne Aar aflagdes følgende Beretning af Sekretæren. Af Selskabets Aarsberetning for 1883 vare trykte 3500 Explr., af Beretning om Mødet af Delegerede for Landbruget og Bestyrelsen for »Det forenede Dampskibsselskab« 1000 Explr., og af en ny Udgave af Buus: »Malkekøernes Behandling Sommer og Vinter«, 3000 Explr. Ifølge Selskabets Anmodning havde Professor Panum udarbejdet den landøkonomiske Beretning til Almanakken for 1885 om Mælks Næringsværdi, og under Trykken er en Beretning fra Legationssekretær, Greve Sponeck om de i England gjældende Bestemmelser om Indførsel af fremmed Kvæg. Desuden var anskaffet en Del landøkonomiske og naturvidenskabelige Skrifter til Uddeling samt bevilget »Landøkonomisk Læseforening« 100 Kr. til Anskaffelsen af landøkonomiske Tidsskrifter.

Siden den 1ste Januar 1884 var der i Selskabet holdt 6 Foredrag.

Hvad Selskabets Virksomhed paa Plantekulturens og det agrikulturkemiske Omraade angaaer, da har det foruden gennem sine Konsulenter og de nedsatte Udvalg, (Beretning fra disse følger senere,) udøvet følgende Virksomhed: Fra Laboratoriebestyrelsen C. Grønlund er modtaget en Beretning om hans Forsøg, og der er til nye Dyrkningsforsøg med Byg bevilget ham 250 Kr. De til »Dansk Frøkontrol« bevilgede 500 Kr. for 1884—85 ere udbetalte til Tilsynsraadet, og er der ifølge Meddelelse fra det Classenske Fideikommiss paa

Selskabets Anbefaling foruden de ifjor nævnte 500 Kr. yderligere bevilget »Dansk Frøkontrol« 500 Kr. for Aaret 1883—84. Endvidere har Docent Samsøe Lund erholdt 500 Kr. for paa en Rejse i Udlandet at kunne blive kjendt med de vigtigste Frøkontroланstalters Ordning og Virksomhed i de sydlige Lande, og »Foreningen til Kulturplanternes Forbedring« har modtaget de paa Budgettet for 1884—85 bevilgede 500 Kr. samt erholdt udbetalt af Selskabet 450 Kr. for 200 Explr. af »Landbrugets Kulturplanter Nr. 4«, udgivne af den nævnte Forening. — Endelig har Selskabet garanteret Steins kemiske Laboratorium Analyser for 200 Kr. fra dets Medlemmer, hvorved disse erholde 25 pCt. Rabat.

Hvad Virksomheden med Hensyn til Mælkeribrugets Fremme angaaer, da har cand. polyt. B. Bøggild, efter den 1ste Oktober at være hjempermitteret fra Militærtjenesten, fortsat sin Uddannelse i Mejeri under Professor Segelekes Vejledning og erholdt en maanedlig Understøttelse af 100 Kr. fra Selskabet.

Selskabet har tilstaaet følgende Rejseunderstøttelser: Skolelærer Bergstedt, Bodilsker, 200 Kr., for at sætte sig ind i Frøavl en i Nordtyskland. Havebrugskandidat H. C. E. Kock, 200 Kr. til et Ophold i England for yderligere Uddannelse i Gartneriet. Landbrugskandidat N. A. Hansen 500 Kr. til en Rejse til Storbritannien for at blive kjendt med det derværende Landbrug. Landbrugskandidat S. P. Petersen, Sørslev Højskole, 500 Kr. til en Rejse til Mellemtyskland og Belgien for at gjøre sig kjendt med fremragende smaa Landbrug. Højskoleforstander N. Højgaard, N. Ørslev, 150 Kr. til Undersøgelse af Plantevæksten paa nogle af de inddæmmede Arealer paa Lolland og Falster. Docent C. F. A. Tuxen 500 Kr. for i Sommeren 1884 at besøge Forsøgsstationen i Rothamsted i England. Redaktør J. H. Bagge 400 Kr. til en landøkonomiske Rejse til Mellemtyskland og Belgien. Højskoleforstander A. Jørgensen, Høng, 200 Kr. for ved en Rejse at kunne gjøre sig kjendt med fremragende Dyrkning af Huslodder i Jylland. Gaardmand N. Rasmussen Søkilde, Fleninge, 150 Kr. for ved Rejser i Indlandet at gjøre sig

kjendt med de enkelte Frugtsorters Ejendommelighed under de ulige Voxevilkaar, saavel som Frugttækulturen i sin Helhed, saaledes som den kan finde praktisk Anvendelse hos Gaardmænd og Husmænd.

Under Selskabet tjene i Øjeblikket følgende Lærlinger: 119 Landvæsenlærlinger og 8 Mejeribødkerlinger, og i Sommer havdes 2 Roelærlinger. Ifjor vare Tallene henholdsvis 107, 12 og 21.

Hædersbelønning for Landboflid var tilkjendt L. Kofod i Ø. Larsker Sogn paa Bornholm og Chr. Christensen af Kringelhede i Hjørring Amt. Den 1ste havde faaet 4de Sølvbæger, den anden 6te Sølvbæger.

Hvad Landbrugets Binæringer angaaer, da har Skolelærer Hans Knudsen i Landsgrav erholdt 200 Kr. i Anledning af de af ham foretagne Kartoffeldyrkningsforsøg, og Redaktør Oehlerich en Understøttelse af 100 Kr. til den paabegyndte Udgivelse af »Husmandsbladet«.

Selskabet har ydet et Bidrag af 500 Kr. til de landboindustrielle Udstillinger i Kjøbenhavn, samt anbefalet Indenrigsministeriet at foranledige Deltagelse fra dansk Side i den internationale Skovbrugsudstilling i Edinburgh i Sommeren 1884 og dertil søge bevilget 4000 Kr. Bevillingen opførtes og vedtoges paa indeværende Aars Finantslov. Ved Maltbygudvalgets Foranstaltning var en Samling af 59 Bygprøver fremstillet paa Maltbygudstillingen i Magdeburg og tilkjendtes Udstillingens Sølvmedaille. Deltagelse i forskjellige andre Udstillinger i Udlandet har Selskabet efter indhentet Betænkning fraraadet.

Hvad Virksomheden med Hensyn til Færøerne, Island og Grønland angaaer, da har Grønland i det forløbne Aar nydt Renten af det Hansenske Legat, ialt 480 Kr., som ved det kgl. Direktoratats velvillige Mellemkomst er uddelt som Præmier gennem begge Inspektoraterne paa Grønland. Endvidere ere 4 Faar af Tauterøracen i Norge ved det derværende Landbrugsdirektorats velvillige Assistance indkjøbte og opsendte til to Bønder paa Færøerne, der ønskede saadanne, og hvortil Lagthinget havde bevilget Midler af de Hansenske Legatreter.

Konsulent Stein meddelte, at hans Virksomhed paa det agrikulturkemiske Omraade havde været fortsat paa samme Maade som tidligere, navnlig havde selve Konsultationsvirksomheden været i Tiltagende, idet der i indeværende Aar var besvaret 144 Forespørgsler fra Landmænd mod 59 ifjor. Af disse 144 Forespørgsler havde 95 omhandlet Beskaffenheden, Anvendelsen og Værdiberegningen af Kunstgødning, 36 havde omhandlet Foderstoffer, og 13 havde omhandlet andre Stoffer for Landbruget. I forskellige Landboforeninger havde Konsulenten holdt 8 Foredrag. Af Analyser for Landbruget havde han i Aarets Løb udført 1248, nemlig 755 vedrørende Gjødninger, 330 vedrørende Foderstoffer og 163 vedrørende andre Stoffer. Antallet af Kontrolanalyser saavel for Gjødnings- som for Foderstoffers Vedkommende har været i stærk Stigning; dog er det jo kun ved Kjøbet af et vist større Kvantum, at der ifølge Kontrakt med vedkommende Forhandler eller Fabrikant er givet vedkommende Kjøber Ret til gratis Efterundersøgelse, hvorimod der ved Kjøbet af mindre Partier ikke høves en saadan Ret. For imidlertid at komme til Kundskab om, hvorledes det forholder sig med de Varer, der leveres i smaa Partier, havde Konsulenten foreslaaet Selskabet at lade foretage en Indsamling af et større Antal Prøver af Gjødning, indkjøbt i smaa Partier, til Undersøgelse. Selskabet billigede dette Forslag, og ved dets Foranstaltning indkom 70 Prøver, et Antal, som vel ikke kan siges at være overdrevet stort, men dog tilstrækkeligt til at bedømme Forholdene. Ved Undersøgelsen af disse Prøver viste det sig, at 45 vare i Overensstemmelse med Garanti og Salgspris og 25 erstatningspligtige; endvidere viste det sig, at de billige Superfosfater saa at sige alle opfylde Betingelserne efter Garanti og Salgspris, idet der af 22 Prøver kun fandtes 1 erstatningspligtig, saa Erstatningskravene i det Hele taget faldt paa de dyre Superfosfater. Erstatningen, som efter det fundne Mindreindhold vilde være at erlægge, havde i 10 Tilfælde været under 1 Kr. pr. 100 Pund, i 12 Tilfælde fra 1—5 Kr. pr. 100 Pund, og i 3 Tilfælde havde den leverede Gjødning været en helt anden Vare, end den var kjøbt for. Resultatet af disse Undersøgelser viste altsaa, at der var al

Grund for den mindre Jordbruger til at søge den størst mulige Sikkerhed ved sine Indkjøb af Gødning, og at Fortsættelsen af saadanne Strejfundersøgelser vilde være af stor Betydning for at skaffe den størst mulige Sikkerhed til Veje paa dette Omraade. Sluttelig bemærkede Konsulenten, at Selskabet havde truffet Overenskomst med hans Laboratorium om en modereret Pris for Undersøgelser af Prøver, som indsendes af Selskabets personlige Medlemmer. Den derved indvundne Ret var bleven benyttet af 24 af Selskabets Medlemmer, for hvem Undersøgelserne efter denne modererede Pris havde andraget ca. 450 Kr.

Etatsraad Tesdorpf. Efterhaanden som kunstig Gødning og Foderstoffer anvendes efter en stadig stigende Maalestok, maa det erkjendes, at en saadan Kontrol som den, der udøves gjennem Hr. Steins Laboratorium, er saare vigtig og kan derfor ikke noksom anbefales Landmændene rundt omkring i Landet. Ganske vist findes der i de fleste Egne af Landet Foreninger til Indkjøb af de nævnte Stoffer, men Taleren hører stadig udtalt en Beklagelse fra disse Foreninger over, at Landmændene paa ingen Maade benytte dem nok. — Taleren maatte ligesom Hr. Stein beklage, at der paa Selskabets Anmodning ikke var indkommet flere end 70 Prøver af kunstig Gødning til Undersøgelse, men under alle Omstændigheder viste Resultatet af denne Undersøgelse, ligesom ogsaa den Erfaring, der stadig gjøres, at det er af den allerstørste Vigtighed, at det gjennem Analyser dokumenteres, at Gødningen virkelig har det Indhold, den skal have. Endnu skulde Taleren kun paavise, hvilken fortræffelig Kontrol Landmændene havde i Hr. Steins Laboratorium. For nylig sendte Taleren en Prøve af Sukkerroer, som vare dyrkede paa Ourupgaard, til Hr. Stein og en Prøve til Hr. Direktør Bergemann, der i Tyskland ansees for en af de første Autoriteter paa Sukkerdyrkningsomraadet. Hr. Stein angav, at Roerne havde et Sukkerindhold af 16,63 pCt. og Hr. Bergemann af 16,65 pCt. Dette var kun en af de Erfaringer, der vare gjorte paa det Omraade, her var Tale om; men der kunde henvises til mangfoldige andre. Gik man til de dygtigste Kemikere i Tyskland

f. Ex. Fresenius i Wiesbaden, der ansaaes som Nummer Et, saa var ogsaa hans Svar altid overensstemmende med Hr. Steins Svar paa samme Spørgsmaal. At Laboratoriet arbejdede med en saadan uvurderlig Paalidelighed, maatte Landmændene glæde sig i høj Grad over, og der laa ogsaa deri en stærk Opfordring til dem om stadig et benytte Laboratoriet.

Konsulent Nielsen aflagde derpaa Beretning om sin Virksomhed i det forløbne Aar paa Plantekulturens Omraade. Forsøgene med Foderplanter vare blevne noget udvidede, saa at der sidste Sommer var ialt 1276 Forsøgsstykker, hvoraf 93 vare besaaede med Kornarter, Resten med Bælgplanter og Græsarter. — Ved »Markfrøkontorets« Bistand var der modtaget et stort Antal Prøver af Rødkløver direkte fra Producenterne i de Lande, der forsyne vort Marked med Frø, samt fra Italien, Syd-Ungarn og det sydlige Frankrig; desuden var modtaget Prøver af Rødkløver fra Sverrig og Norge samt fra »Dansk Frøkontrol« Prøver af amerikansk Rødkløver og Blandinger af denne og europæisk Rødkløver. Af Alsike- og Hvidkløver, Rajgræs o. fl. dyrkedes ligeledes Prøver fra forskellige Avlssteder. Frøet havde trods Tørken i Forsommeren spiret godt, og Forsøgsmarken havde i indeværende Efteraar afgivet et godt Materiale til Oplysning om de forskellige Rødkløverprøvers mere eller mindre hurtige Udvikling i selve Udlægsmarken. I den kommende Vinter agter Konsulenten, da de alt anstillede Forsøg havde viist, at de i Frøhandelen gaaende forskellige Varieteter af Rødkløver, Hvidkløver, Hundegræs, Eng-Svingel o. fl. langt fra havde samme Værdi for det danske Landbrug, at afgive en foreløbig Beretning til fornøden Vejledning for Landmændene ved Indkjøb af Frø. — Konsulentens Beretning om Eftersaaningsforsøgene syntes at have gjort god Nytte. Exempelvis kunde nævnes, at paa Hvedholm og Østrupgaard ved Faaborg var Kløveren næsten fuldstændig mislykket; der fandtes kun 1 à 2 Planter paa 50000 Td. Land, men efter Konsulentens Anvisning bleve Markerne eftersaaede — med 19—20 Pund Frø (hvoraf 8 Pund Rødkløver) pr. Td. Land; Frøet blev saaet efter et Træk af Letharven og nedbragt med nok et Træk af samme

Harve, hvorefter Marken strax blev tromlet med Ringtromlen, — og da de undersøgte i den første Halvdel af Juni, var der paa samme Areal 26,5 Planter, som vel vare spæde paa Grund af Tørke, men som, da Regnen kom, udviklede sig stærkt og nu love en rig Afgroede i det kommende Aar. I de Jordbrug, hvor Marken udlægges til Græsning med Rug som Dækfrugt, klages der jævnlig over, at Kløver- og Græsarterne tidt mislykkes, naar de saaes uden Dækning om Foraaret; der er derfor begyndt Forsøg angaaende dette Forhold, og i Foraaret 1885 vil der blive paabegyndt Forsøg angaaende de mest hensigtsmæssige Frøblandinger paa inddæmmede og tørlagte Arealer. De forberedende Arbejder til de sidste Forsøg ere allerede udførte i indeværende Efteraar. — I en Række af Aar havde der paa Forsøgsmarken været anstillet omfattende Forsøg med Rodfrugter, Kløver- og Græsarter til Frøavl, og Konsulenten var derved bleven sat i Stand til at give paalidelige Oplysninger angaaende dette Forhold. For Eng-Svingels Vedkommende havde han — i »Ugeskrift for Landmænd«, 1882 — paavist, at den anvendt til Frøavl under gunstige Forhold kan give en meget stor Indtægt i Sammenligning med Kornsorterne, og ved en Række af Foredrag om Frøavl havde han givet Oplysning om det forholdsvis store Udbytte, der kan havees saavel af denne som af andre Arter og navnlig af Runkelroen. Herved syntes Interessen for Frøavl at være vakt, og der var derfor Trang til en Vejledning til Frøavl af Græsarter, hvilken Konsulenten haabede at kunne give i Vinterens Løb. For Rodfrugternes Vedkommende var en saadan under Arbejde. — Ligesom de foregaaende Aar var Plantedækket blevet undersøgt paa et større Antal Græsmarker paa Øerne, og paa flere af Markerne var der i Foraaret 1884 anstillet Forsøg med forskellig Dækning af Frøet; ønskeligt vilde det være, om Forholdene stille sig saaledes, at Græsmarkerne i Jylland ogsaa kunde blive inddraget under Undersøgelsen. — Forsøgene med forskellig sorteret Saakorn ere ogsaa blevne fortsatte og betydelig udvidede, saa at der til disse Forsøg nu havees ialt 50 Forsøgsstykker, hvoraf 26 ere bredsaaede og 24 radsaaede. Ogsaa Forsøgene med Rodfrugter ere blevne lidt udvidede i

sidste Sommer, i hvilken der er dyrket 4 Sorter Runkelroer, 4 Sorter Gulerødder og 20 Sorter Kartoffler. — Som Følge af disse omfattende Forsøg har der kun været levnet lidt Tid til Undersøgelse af Ukrudplanter, derimod har Konsulenten besvaret Forespørgsler i et lidt større Omfang end tidligere og holdt 24 Foredrag, men denne sidstnævnte Gren af sin Virksomhed maa han foreløbig standse for at faa Tid til at bearbejde det ved Forsøgene indvundne store Materiale.

Etatsraad Tesdorpf. Landmændene havde nu i en Række af Aar havt megen Lejlighed til at lære at kjende Frugterne af den prisværdige Virksomhed, som Hr. Nielsen havde udfoldet, og Taleren vilde derfor udtale det Haab, at Hr. Nielsen ogsaa i Fremtiden maatte have Kraft til at udføre sit Arbejde, og at Selskabet maatte blive støttet saaledes af Lovgivningsmagten, at der paa dette vigtige Omraade kunde blive givet Landmændene al den Vejledning, som der hele Landet over er en overordentlig Trang til. For en enkelt Mand er det umuligt at udføre dette Arbejde, med mindre han bliver udrustet med saadanne Midler, at han kan skaffe sig den fornødne Assistance. »Her foreligger en Sag, som paa dette Sted, gennem dette Selskab bør og maa udtales til Rigsdagen og til dem, der raade for Landets Finantser, at vi nødvendig paa Landmandens, paa Landbrugerens Vegne stille den meget bestemte Fordring, at vi understøttes, og at man ikke lader os i Stikken. Det er baade Synd og Skam og vil være aldeles utilgiveligt, om her politiske Grunde kunde komme frem og trænge sig ind og standse en saa velsignelsesrig Virksomhed.«

Præsidenten: »Vi have ikke nogen som helst Grund til at antage andet, end at ligefrem selve Sagen skal blive optagen og fremmet. Naar det har stillet sig saaledes, at Forslaget vedrørende Nielsen ikke har kunnet fremmes, er det, fordi vi ikke have kunnet finde en Maade, hvorpaa de forskellige Autoriteter, der skulle høres om denne Sag, have kunnet enes om at fremme Indstillingen. Politiske Forhold have ikke noget med denne Sag at gjøre«*).

*) Vi have af forskellige Grunde fundet det rigtigt at gjengive disse 2 Udtalelser ordret efter det stenografiske Referat.

Da Konsulent Jessen var hindret i at være tilstede og aflægge Beretning om sin Virksomhed paa Husdyrbrugets Omraade, henviste Præsidenten til, at der i Selskabets sidst udgivne Aarsberetning fandtes en Meddelelse om Konsulentens Virksomhed i den første Del af Aaret, og at han for ganske nylig i Selskabet havde holdt et Foredrag, der gav Oplysning om hans Virksomhed i den paafølgende Del af Aaret.

Paa Hvedeudvalgets og Bygudvalgets Vegne aflagdes Beretning af Forsøgslederen, Landbrugskandidat Sonne, som ikke skulde opholde sig ved at omtale Hvedeudvalgets Virksomhed i det forløbne Aar, da der forelaa en trykt Beretning derom. Der var snarere Anledning til at fremdrage det Spørgsmaal, om der ved de nu gjennem to Aar fortsatte Forsøg var fremkommet Oplysninger, der kunde aabne Udsigt til Løsningen af Hvedespørgsmaalet, et Spørgsmaal, hvis Existents Mange ikke vilde anerkjende, idet »Squarehead« Hveden menes at yde et tilstrækkeligt Grundlag for Hvedeproduktionen; men naar der saaes hen til, at Landets Møllere maatte iblande 76 pCt. indført Hvede i den danske Hvede for at kunne producere afsætteligt Mel, turde det dog vise, at her virkelig var en Opgave at løse. Hvis Hvedeudvalgets Opgave nu udelukkende var at have Mølleindustriens Interesse for Øje og søge at finde en Hvedesort, der kun gav en god Formalingskvalitet, uden tillige at tage Hensyn til den Fordring, Landmanden maa opstille, nemlig et stort Foldudbytte, vilde Hvedeforsøgene ikke staa i stor Kurs, men saaledes var Forholdet ikke. Hvedeudvalgets Virksomhed stiler mod at opnaa begge Fordele, og de nu tilendebragte 2aarige Forsøg tyde paa, at det vil lykkes. Som Hvedesorter, der særlig syntes at fyldestgjøre begge Fordringer, skulde Taleren nævne »Molds røde« Hvede, »Red prolific« Hvede og »Golden drops« Hvede; der var ikke Tvivl om, at Møllerne vilde anerkjende disse Sorter for at være »Squarehead« Hveden overlegne. Det var naturligt, at de tilvejebragte Oplysninger maatte yde Hvedeudvalget en væsentlig Vejledning med Hensyn til den fortsatte Virksomhed; det vilde nu tilstræbe at udsondre de Sorter, der syntes at give Udsigt til, at de kunde opstilles som Konkurrenter lige over for »Squarehead«

Hveden, og søge at skaffe disse en udstrakt Dyrkning, for at der ad Aare paa Basis af Forsøgene kunde fremlægges Hvedesorter, hvis Dyrkning kunde være til Gavn baade for Landmanden og for den danske Mølleindustri.

Ogsaa hvad Bygudvalgets Virksomhed angik, kunde Taleren henvise til den omdelte trykte Beretning og det dermed følgende Katalog over Udstillingen af Maltbyg. Dyrkningsforsøgene havde i det forløbne Aar været anstillede paa 44 Gaarde, og de to Hovedopgaver, Udvalget havde stillet sig, vare dels at søge at finde de Dyrkningsvilkaar, der betinge den bedst mulige Kvalitet af Maltbyg, og dels paa Basis af de tilvejebragte Oplysninger at søge at skaffe Maltbygdyrkingen den størst mulige Udbredelse her i Landet. Hvad det første Spørgsmaal angik, kunde Taleren henvise til Bedømmelsen af det udstillede Forsøgsmateriale, og hvad det andet Spørgsmaal angik, da syntes det at være fremgaaet af Forsøgene, at der virkelig fra hidtil for Maltbygdyrkningens Vedkommende ukjendte Egne kan fremkomme Prøver, der aabne Udsigt til, at der virkelig i de Egne — endogsaa Nord for Limfjorden — vil kunne produceres Maltbyg af god Kvalitet. Udvalget har derfor ment, at det var rettest at sørge for at skaffe Dyrkingen den størst mulige Udbredelse og tænkt sig dette udført ved at tilbyde Saasæd af anerkjendt god Kvalitet. Med tidligere Erfaring for Øje var der ikke Tvivl om, at Tilbudet vilde blive modtaget, og der vilde da kunne indvindes et betydeligt Materiale, der yderligere vilde kunne tjene til at skaffe Maltbygdyrkingen Indpas hos Jordbrugere, der ikke hidtil have havt Lejlighed til at drive den i større Omfang.

Etatsraad Tesdorpf. Udvalgenes Bestræbelser gaa ud paa at fremskaffe saadanne Kornsorter i de heromhandlede Retninger, at baade Landmændene og de, der skulle benytte de paagjældende Produkter, kunne være vel tjente dermed. For imidlertid at opnaa et saadant Resultat, som man haaber og ønsker, maa der anstilles saa omfattende og ihærdige Forsøg som de, der udføres fra Landhusholdningsselskabets Side ved Hr. Sonne, og hvorom denne nu har afgivet Beretning. Efter at Taleren nu havde hørt samtlige Konsulenters

Beretninger, troede han som gammel Landmand at turde sige, at de i Virkeligheden intet lode tilbage at ønske. Der var maaske ikke ret Mange, der som Taleren havde havt Lejlighed til at blive kjendte med Jordbruget udenfor Danmarks Grænser, i de gamle Kulturlande, men hvor han end saa hen, vidste han intet Sted udenfor Danmark, hvor slige Forsøg som de, her nys vare omtalte, bleve udførte. Landmændene kunde derfor være stolte af dem og henvise til dem, naar Udlændinge kom her for at se, hvorledes Jorden i Danmark benyttes, og Landhusholdningsselskabet, som havde taget Initiativet til denne Virksomhed som til saa mange andre, fortjente et særlig godt Skudsmaal paa det fremadskridende Agerbrugs Vegne her i Landet. Ligesaa prisværdige som de Meddelelser, Hr. Sonne havde givet, havde været for denne selv, ligesaa prisværdige vare de for dem, der havde indrømmet Afbenyttelsen af Jord til Forsøgene, hvad sandelig ikke betød saa lidt, ja man kunde endog sige, at hvad de danske Landmænd paa denne Maade bidrage til disse Forsøgs Udførelse langt overgik i pekuniær Henseende, hvad Selskabet og Staten ydede dertil. Der var her i Landet en hel Del Landmænd, som ikke alene aldrig sagde nej, naar man kom til dem for at faa Forsøg udførte, men som endogsaa vare villige til at udføre de allerkostbareste Forsøg, og det var derfor ikke mere end vel fortjent, naar Landhusholdningsselskabets Generalforsamling rettede en varm Tak til disse Mænd for de to Aar, der vare gaaede, samtidig med at den udtalte Haabet om, at de fremdeles vedblivende vilde række en hjælpsom Haand og bringe de betydelige Ofre, som kræves, for at Forsøgene kunne fortsættes gjennem den Aarrække, som er aldeles nødvendig, for at der kan fremkomme et Resultat, hvorpaa man kan stole saaledes, at man kan overføre det i Praxis og følgelig anbefale Landmændene at gaa frem derefter.

»Frøkontrollens« Tilsynsraad — Beretningen aflagdes af Docent Rostrup — havde i det forløbne Aar holdt flere Møder, i hvilke der dels var blevet forhandlet om forskellige Metoder og dels forhandlet om og vedtaget Regler for »Dansk Frøkontrols« Virksomhed. Da der i nogle jyske Blade var

fremkommet en urigtig Fremstilling af Forholdet mellem »Markfrøkontoret« i Kjøbenhavn og »Dansk Frøkontrol«, undersøgte Sagen af Tilsynsraadet, som derpaa erklærede, at det havde fundet Forholdet mellem »Markfrøkontoret« og »Dansk Frøkontrol« aldeles loyalt. Endelig havde der ogsaa været Spørgsmaal om en eventuel Oprettelse af en Frøkontrol for Fyens Stift, men da Forhandlingerne endnu vare svævende, kunde der ikke meddeles videre herom.

Bestyrelsen for »Fond til Landmænds Uddannelse« afgav ved Fondens Sekretær, Hr. Møller-Holst, følgende Beretning:

Bestyrelsen for det 15de Forretningsaar modtog ved sin Tiltrædelse en Sparekassebeholdning af.....	230	Kr.	4	Øre
Hertil er kommet Renter i Kjøbenhavns Sparekasse.....	8	—	60	—
Overskud fra Indsamlingen i Anledning af Professor Jørgensens Jubilæum 1880....	356	—	55	—
Fra en Bidragyder.....	20	—	»	—
Ialt....	615	Kr.	19	Øre

I Aarets Løb er indkjøbt:

Kr. 400 kgl. 4 pCt. Statsobligationer.....	403	—	42	—
saa at Aaret ender med en Beholdning af..	211	Kr.	77	Øre
Herved ere Fondens Rentemidler stegne til Kr. 22,000 i 4 pCt. kgl. Obligationer.				

Fondens Rentemidler have i det forløbne Aar bestaaet i: Renter af 21,600 Kr. i 4 pCt. kgl. Obligationer i Juni Termin.....	432	Kr.	»	Øre
Renter af 22,000 Kr. i 4 pCt. kgl. Obligationer i December Termin.....	440	—	»	—
Overskud fra forrige Aar.....	59	—	99	—
Ialt....	931	Kr.	99	Øre

Efter Bestyrelsens den 30te Marts d. A. udstedte Bekjendtgørelse om de ledige Stipendier, indkom 6 Ansøgninger til den berammede Tid, den 1ste Maj. — Af Ansøgerne var

1 født udenfor Bondestanden; af de øvrige 5 var 1 Søn af en Gaardmand, de 4 Sønner af mindre Jordbrugere eller Husmænd; 4 af Ansøgerne vare Elever ved Landbohøjskolen og tillige Stipendiater fra Fonden, 1 var Elev paa Landbohøjskolen uden at nyde Stipendium. I et Bestyrelsesmøde paa Landbohøjskolen den 18de Juni uddeltes Stipendier à 216 Kr. til Ansøgerne Niels Jensen fra Kalundborgegnen, Stipendiat fra forrige Aar, Søren Jørgensen fra Viborgeggen, Stipendiat fra forrige Aar, Jens Peter Nissen Martensen, fra Aabenraaegnen, Elev paa Landbohøjskolen, og Peder Pedersen fra Samsø, Stipendiat fra forrige Aar, samt et Stipendium paa 60 Kr. til Elev ved Landbohøjskolen Axel Appel fra Slesvig, Stipendiat fra forrige Aar.

Udgifterne have i Henhold hertil været:

4 Stipendier à 216 Kr.	864 Kr.	»	Øre
1 Stipendium à 60 Kr.	60	—	—
			Ialt.... 924 Kr. » Øre

Der bliver saaledes et Overskud af 7 Kr. 99 Øre at overføre paa næste Aars Regnskab.

Professor Jørgensen skulde som Supplement til den sidst aflagte Beretning kun meddele, at Fondens Bestyrelse havde truffet et særdeles heldigt Valg blandt Ansøgerne. De udvalgte Stipendiater vare flittige og paalidelige Folk, der lovede godt for Fremtiden.

Præsidenten. Selskabets Medlemmer ville vistnok alle være i Kundskab om, at Selskabets Kontor ikke længere er i Prinsens Palais. Kort efter Slottets^{*)} Brand indkom der til Selskabet en Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, i hvilken det blev paalagt Selskabet i Løbet af 14 Dage at rømme Kontorlokalet, hvorimod det tilfodes indtil videre at benytte Foredragssalen. I Slutningen af Skrivelsen tilføjedes der, at man forventede at kunne give Selskabet en passende Godtgjørelse for Savnet af de paagældende Lokaler. I Anledning af denne Skrivelse lod Præsidiets nøje undersøge, hvorledes Selskabet var kommet ind paa Prinsens Palais, samtidig med at man hurtigst muligt sørgede for at faa opøst et andet Lokale til Kontoret. Udfaldet af den fore-

*) *Christiansborg Slots*

tagne Undersøgelse havde været, at Selskabet var flyttet ind paa Prinsens Palais den 10de Maj 1770, og at Selskabets daværende første Præsident, Statsminister Bernstorff, havde anvendt sin Indflydelse for at faa Hans Majestæt Kong Christian den 7de til at give Tilsagn om, at Selskabet skulde have Lokaler, for saa vidt det var muligt at skaffe saadanne, i et kongeligt Palais. Dette Tilsagn var senere blevet fornyet gjentagne Gange af de efterfølgende Konger og senest i 1864, da Hs. Maj. Kong Christian den 9de tiltraadte Regjeringen. Tilsagnet var ganske vist noget betinget, men Selskabet havde dog nu i 114 Aar havt i en kongelig Bygning de Lokaler, det havde havt Brug for. Tidligere havde Lokalerne været langt mere omfangsrige end nu, idet man da havde havt saa stort et Rum til Disposition i Prinsens Palais, at man dær kunde opstille Agerdykningsredskaber og Instrumenter og saaledes give Medlemmerne Adgang til at se, hvad nyt og godt der var fremkommet i disse Retninger, men i Halvtredserne sank Selskabets Møntemstal ned til nogle og Tres, og det var derfor ikke saa underligt, at Regjeringen, eftersom Selskabets Virksomhed saaledes var sygnet noget hen, søgte at indskrænke Omfanget af de Lokaler, Selskabet havde Raadighed over, og det beholdt da kun Kontorlokalet, nogle Udenomsrum samt Ret til Afbenyttelse af Foredragssalen. Da man nu skulde flytte, viste det sig imidlertid, at Selskabet raadede over et større Rum, end man skulde antage, idet det havde Afbenyttelsen af 2 Kjældere, et Rum paa Loftet og Skabe paa Gangen til Arkivsager, hvorfor man ogsaa maatte søge et større Lokale, end man tidligere havde tænkt, for at faa Plads til alt. Ved Sekretærens energiske Anstrengelser lykkedes det at faa opspurgt et passende Lokale, for hvilket der forlangtes 2000 Kr. i aarlig Leje; men forinden Præsidiets bestemte sig til at leje Lokalet, henvendte det sig til Indenrigsministeren med Forespørgsel, om han kunde indløse det Tilsagn, der var givet Selskabet ved et kongeligt Patent og senere gjentagne Gange stadfæstet, ved at anvise Selskabet Lokaler i en offentlig Bygning. Ministeren svarede derpaa, at det kunde han ikke for Tiden, men den Tid kunde maaske komme, da Indenrigsministeriet kunde

tilbyde Selskabet Lokaler, som kunde være fuld Erstatning for dem, det havde maattet fraflytte, og ogsaa store nok til, at Selskabets Virksomhed dør kunde trives, hvis den fremtidig udviklede sig. Mulig kunde det jo være, at Ministeren havde tænkt, at der kunde blive Lokaler ledige i ældre Bygninger paa Grund af nye Bygningers Opførelse, men det kunde jo ogsaa være, at Indenrigsministeren, naar der blev forlangt Penge til nye Bygningers Opførelse, vilde have Selskabets Tarv for Øje. Efter at Selskabet havde faaet dette Svar, henvendte Præsidiets sig i Kultusministeriet for at faa at vide, hvorledes dette stillede sig lige over for Spørgsmaalet om Lejens Størrelse. Ministeren var fraværende paa en Rejse, men Departementschefen, der fungerede i hans Fraværelse, fandt Størrelsen passende, hvorefter man lejede Lokalet og indgik til Ministeriet med Forslag om, at den nævnte Lejesum bevilges Selskabet paa næste Aars Finantslov, og at der paa Til-lægsbevillingsloven optoges en Bevilling, hvis Størrelse svarer til, hvad Selskabet maa betale i Leje i indeværende Finantsaar. Foreløbig maa altsaa Selskabet afholde Udgiften, og den findes opført paa Selskabets Budget for næste Regnskabsaar, men Præsidiets nærer det bedste Haab om, at de bevilgende Myndigheder ville hjælpe Selskabet i denne Retning, som de med stor Beredvillighed have hjulpet det paa andre Omraader.

Det vilde ogsaa være Selskabets Medlemmer tilstrækkelig bekjendt, at under den nys afdøde Indenrigsminister var Forholdet mellem Landhusholdningsselskabet og Ministeriet paa mangfoldige Maader blevet udviklet. Paa den ene Side var det Tilskud, Selskabet fik af Staten, blevet betydelig forøget, idet der var bevilget med stor Redebonhed fra Regjeringens og Rigsdagens Side 3000 Kr. til en Konsulent i Agerdyrkningskemi, 2000 Kr. til en Konsulent i Plantekultur, 4000 Kr. til Hvedeforsøg og 4000 Kr. til Bygforsøg, altsaa ialt 13,000 Kr. mod 3200 Kr. tidligere — Taleren kunde ogsaa henvise til den Sum, der var bevilget til hans Forsøg, som vare satte i Gang ved Hjælp af Landhusholdningsselskabets Midler, men senere overskrede, hvad Landhusholdningsselskabet kunde afse dertil. Paa den anden Side havde Selskabet i mange vig-

tige Spørgsmaal vedkommende Agerbrugets Fremme været Ministeriets Konsulent. Som Følge heraf fandt Præsidiumet det i høj Grad ønskeligt, at der ved Ministerskiftet fandt en personlig Samtale Sted med den ny Indenrigsminister, for at Præsidiumet kunde erfare, om han for sit Vedkommende vilde støtte Selskabet paa samme Maade og i det Hele taget stille sig lige over for Selskabet paa samme Maade som den afdøde Indenrigsminister, og det var Præsidiumet en Glæde at kunne meddele, at Ministeren ved den Audients, som Præsidiumet i den nævnte Anledning havde haft hos ham, havde udtalt, at han for sit Vedkommende ønskede at støtte Selskabets Virksomhed og satte Pris paa at kunne benytte Selskabets Bistand i de Sager, der vedkom Landbruget, og med Hensyn til hvilke Ministeriet var nødt til at søge sagkyndig Hjælp.

Den 15de Februar d. A. havde Selskabet tilstillet Regjeringen et Andragende vedrørende Ordningen af vor Ind- og Udførsel af Kvæg samt Tilsynet med dets Sundhedstilstand. Sagen var rejst nærmest paa Foranledning af den jyske Fællesforening, som mente, at der kunde være Anledning til, for at Danmark kunde blive forskaanet for farlige Kvæg sygdomme og bevare sin Indførsel til England under de samme gunstige Forhold som hidtil, at tage under Overvejelse, om ikke forskjellige Punkter i den bestaaende Ordning kunde ændres i Overensstemmelse hermed. Sagen var bleven behandlet af et Udvalg, som havde undergivet den en meget omhyggelig Drøftelse og udarbejdet et Forslag, som derefter havde været behandlet af Præsidiumet og Bestyrelsesraadet, og med hvilket man da var indgaaet til Regjeringen. Om Forslagets Skjæbne i det Hele taget var intet bekjendt, kun med Hensyn til dets Punkt 8, som angik Oprettelsen af Exportstalde i Udførselshavnene, og om hvilket Selskabet havde udtalt, at det vilde sætte megen Pris paa dets hurtige Gjennemførelse, kunde det meddeles, at Ministeriet paa indeværende Aars Finantslov havde foreslaaet optaget og Rigsdagen med stor Beredvillighed bevilget 100,000 Kr. Forøvrigt maatte ogsaa de øvrige Punkter — hvoraf flere angik internationale Forhold og altsaa krævede Forhandlinger med

fremmede Regjeringer — nærmest kun betragtes som Raad, Selskabet havde givet Regjeringen, og om hvilke man mente, at de, hvis de bleve tagne til Følge, vilde fyldestgjøre de Ønsker, der rørte sig i Landbostanden. Der kunde jo imidlertid være Forhold tilstede, som det var umuligt for Udenforstaaende at se, men som i det mindste for Tiden hindrede Regjeringen i at gennemføre de Foranstaltninger, som Selskabet havde henpeget paa.

Sekretæren. Som meddelt i sidste Aarsberetning (Side 91) havde Docent Bruun-Petersen i Sommeren 1883 efter Præsidiets Anmodning undersøgt Landings- og Karantæneforholdene i nogle engelske Indførselshavne og meddelte Resultaterne af sine Undersøgelser i et Foredrag i Selskabet. Navnlig paapegede han, at vort Kvæg ved Landsætningen og under Opstaldningen derovre ikke var fuldkomment sikret mod at blive smittet, idet ikke blot Vogterne, men ogsaa Andre havde uhindret Adgang til Staldene. Præsidiets besluttede da at søge nærmere Oplysning om dette Forhold, men da det viste sig at være vanskeligt, og der tilmed til Selskabet indkom Klager over, at Landingspladsen, som var forbeholdt de danske Kreaturskibe ved Havnen i Newcastle, var saa begrænset, at kun et Skib ad Gangen kunde lægge til, hvad navnlig var misligt især i den varme Tid, naar flere Skibe indkom omtrent samtidig, idet da det ventende Skib maatte stikke til Søs for at sejle frisk Luft ned i Lasten til Kreaturerne, besluttede Præsidiets at lade Konsulent Jessen rejse derover for at faa Forholdene nærmere undersøgte. Ved sin Hjemkomst i Forsommeren afgav Hr. Jessen en Beretning til Præsidiets, der fuldstændig konstaterede Tilstedeværelsen af de Misligheder, som Docent Bruun-Petersen havde paapeget, samt at den Kaiplads, der i Newcastle var forbeholdt de danske Kreaturskibe, var meget indskrænket. Beretningen indeholdt tillige Meddelelse om, at en ny Ordning, ifølge hvilken det vilde blive overdraget til visse af Byraadet ansatte Kvægpassere at modtage og passe Kvæget i Staldene, var ifærd med at træde i Kraft, saa at Kommissionærerne og deres Folk først efter Karantænenes Udlob kunde faa Adgang til Kreaturerne.

Om det nu end var misligt, at Alle havde uhindret Adgang til Kreaturerne, saaledes som efter den tidligere Ordning, var det dog ogsaa misligt, at Kvægets Røgt og Pleje helt og holdent skulde overgives til de af Byraadet ansatte Folk, eftersom man ikke fra deres Side kunde vente den Omhyggelighed lige over for Kreaturerne som af Kommissionærerne, til hvilke Kvæget var adresseret. Endvidere var der ved den paatænkte Ordning ogsaa den Mislighed tilstede, at Kommissionærerne ikke, hvad der var nødvendigt for dem, forud for Markedsdagen kunde blive kjendt med det Kvæg, de skulde have til Forhandling; de vilde ikke faa det at se før om Morgenens paa selve Markedsdagen, til hvilken Tid Karantænen i Regelen først vilde være udløben. Selskabet indgik derfor til Regjeringen med en Fremstilling af de omtalte Misligheder derovre og mente, at Forholdene ventelig kunde ordnes paa den Maade, at kun Kommissionærerne og deres Folk under Iagttagelsen af visse betryggende Forholdsregler saasom Desinfektion, og lignende, fik Tilladelse til ikke blot at komme i Staldene, men ogsaa til at modtage Kvæget ved Landsætningen, hvilket sidste vilde være saa meget ønskeligere, som de stipulerede Betingelser i en med det forenede Dampskibsselskab truffen Overenskomst — som man ventede vilde gaa i Orden — om at overtage Assurancen af de befordrede Kreaturer for al Skade mod $\frac{1}{2}$ pCt. af deres Værdi, gik ud paa, at Erstatningspligten kun skulde gjælde til Landsætningen; ja det vilde i saa Henseende ikke alene være ønskeligt, men ogsaa nødvendigt, at Kommissionærerne kunde modtage Kvæget ved Landsætningen for strax at kunne paatale den Skade, Dyrene havde lidt. Hvad Kaipladsen angik, udtalte Selskabet, at det mente, at der maatte kunne skaffes Plads til mindst to Skibe, hvilket vilde formindske Ulemperne til det halve. Efter at denne Henstilling var afgaaet til Regjeringen, kom den danske Konsul i Newcastle, Konsul Faber, her til Byen, og Præsidiets havde da en Konference med ham angaaende Forholdene derovre. Han gav forskjellige Oplysninger, som vare af væsentlig Interesse, og lovede, at han skulde virke i den Retning, Præsidiets ønskede. Hans Oplysninger gik navnlig ud paa, at der

inden Sommerens Udløb vilde blive aabnet nye Karantænestalde ved en ny dertil stødende Kaiplads, og dette er nu skeet, idet Selskabet fra Ministeriet har modtaget en Afskrift af en til det indkommen Skrivelse fra Gesandten i London, i hvilken det meddeles, at de nye Karantænestalde ere aabnede, og at en ny Kaiplads foruden den ældre var anvist Skibene. Noget bestemt Tilsagn om, at man vilde imødekomme Selskabets Ønske om, at Kommissionærerne og deres Folk skulde faa Adgang til Kreaturerne allerede ved Landsætningen, kunde ikke absolut gives, idet Sagen endnu ikke var endelig ordnet, men Veterinærdepartementet havde givet Løfte om, at det ved Sagens Ordning skulde tage alle Hensyn til det fra Danmark i saa Henseende fremsatte Ønske.

Præsidenten skulde angaaende de Forhandlinger, der havde fundet Sted med det »forenede Dampskibsselskabs« Bestyrelse den 15de Marts d. A., henvide dels til Selskabets sidste Aarsberetning (Side 97) og dels til den trykte Beretning om Forhandlingerne paa Mødet, hvilken Beretning var bleven omsendt til alle Selskabets Medlemmer.

Professor Segelcke, der havde deltaget i de paagjældende Forhandlinger, ønskede at vide, om Præsidiat havde opsporet noget Resultat deraf.

Sekretæren beklagede, at Greve Danneskjöld-Samsø ikke var tilstede, eftersom han foruden at være den, der paa Mødet væsentlig ledede Forhandlingerne paa Landbrugets Vegne, tillige var den, der senere havde været den egentlige Leder af denne Sag, ikke i sin Egenskab af Præsident for Landhus-holdningsselskabet, men som Formand for det Udvalg, der havde foranlediget den hele Bevægelse paa dette Omraade. Taleren skulde imidlertid oplyse Sagens Historie. I Randers var der i 1883 afholdt et Møde af en stor Del jyske Kvæg-exportører og større Godsbesiddere; dette Møde nedsatte et Udvalg, som valgte Kammerherre Skeel og Greve Danneskjöld-Samsø til Formand og Næstformand og indgav til »det forenede Dampskibsselskabs« Bestyrelse et Andragende om, at dette Selskab skulde overtage Assurancen af de afsendte Dyr mod $\frac{1}{2}$ pCt. af disses Værdi. Dampskibsselskabets Bestyrelse

svarede da, at det ønskede en videre gaaende Forhandling med de Herrer Landmænd for at komme til Kundskab om, hvilke Ønsker de maatte have med Hensyn til Transportforholdene, og dette Svar blev da kommunikeret Landhusholdningsselskabet; derved var det, at Landhusholdningsselskabet kom til at medvirke til, at en saadan Forhandling som den, Dampskibsselskabets Bestyrelse ønskede, kom i Gang. De Punkter, der ved Forhandlingen nærmest kom frem, gjaldt Etableringen af en fast ugentlig Route fra Kjøbenhavn over Aarhus og Frederikshavn til London, Nedsættelsen af Fragten fra Esbjerg til England, Udvidelse af Routen over Esbjerg til England, og endelig at Dampskibsselskabet overtog Assurancen af de befordrede Kreaturer for al Skade mod $\frac{1}{2}$ pCt. af deres Værdi. Efter Mødet satte det i Randers nedsatte Trafikudvalg sig i Forbindelse med Dampskibsselskabets Bestyrelse for at faa den Kontrakt, som berørte Assurancespørgsmaalet, affattet. Nu har ganske vist Trafikudvalget kommunikeret Selskabet Indholdet af denne Kontrakt, men heller ikke mere; det har aldeles ikke overdraget Landhusholdningsselskabet at søge denne Kontrakt gennemført, og det er derfor udelukkende Trafikudvalget, det paahviler at fremkalde Gjennemførelsen deraf. Den 9de November havde der været afholdt et stort Møde i Aarhus, ved hvilket Greve Danneskjold-Samsø præsiderede, og hvor der blev taget Beslutning om en fornyet Henvendelse til »Det forenede Dampskibsselskab«. Taleren var imidlertid ikke saa fortrolig med Indholdet af denne Beslutning, at han kunde give noget Referat deraf.

Præsidenten kunde angaaende en med den foregaaende nærbeslægtet Sag, nemlig forskellige Landbruget vedrørende Trafikforhold ved Jernbanerne, som ogsaa havde været behandlet af Selskabet, ligeledes henvise til Aarsberetningen (Side 99). Sagen var fremkaldt paa Foranledning af de samvirkende Landboforeninger paa Sjælland, Fyen og i Jylland, idet de i forskellige Skrivelser til Selskabet havde fremført Anker over den hidtil bestaaende Ordning af Trafikforholdene. Selskabet tog Sagen i sin Haand og lod navnlig sin Konsulent i Husdyrbrug undersøge, hvorledes de paagjæl-

dende Forhold vare her og i andre Lande, og man indgik derefter — den 17de April — til Regjeringen med en Henvendelse, hvori der fremhævedes de Punkter, som man særlig troede at burde henlede Regjeringens Opmærksomhed paa, naar der skulde foretages Forandringer. Selskabet havde ikke modtaget noget Svar fra Regjeringen, men Præsidiet havde Grund til at formode, at Regjeringen vilde tage Selskabets Henstilling under alvorlig Overvejelse. Paa Forespørgsel af

Propr. Barner, Mørdrupgaard, om denne Sag ikke kunde blive lidt hurtigere ordnet ved en fornyet Henvendelse til Regjeringen fra Selskabets Side, svarede

Præsidenten, at han ikke troede, at det vilde hjælpe noget. Man vidste bestemt, at Regjeringen tog sig af Sagen, men der skulde Tid til at høre de forskjellige Jernbanebestyrelser og til i Ministeriet at foretage de nødvendige Overvejelser. Præsidiet nærrede det bedste Haab om, at der inden ret længe vilde foreligge et Resultat fra Regjeringens Side.

Den næste Sag, som Generalforsamlingen skulde gjøres bekendt med, angik nogle af det landøkonomiske Forsøgs-laboratorium paatænkte Fodringsforsøg. Som bekendt blev der for et Aars Tid siden paa Forsøgslaboratoriet anstillet nogle Fodringsforsøg med Kalve og Grise for at faa konstateret, hvorvidt der var nogen væsentlig Forskjel mellem centrifugeret Mælk og anden skummet Mælk, og det viste sig derved, at det var muligt i det praktiske Landbrug at gjøre slige Forsøg. Samtidig anstilledes nogle Forsøg, som ikke vare omtalte tidligere, og som bestode i, at man gav to og to Hold Kalve og Grise det samme Foder for at se, hvorvidt saadanne Hold udviklede sig nogenlunde ligelig. Det viste sig, at man virkelig fik nøjagtig samme Resultat, altsaa et Bevis for, at Fodringsforsøg virkelig kunne gjøres. Da der nu ved det landøkonomiske Laboratorium ifølge det Forslag, som angaaende dets Virksomhed er indsendt til Indenrigsministeriet, skal foretages Fodringsforsøg med Malkekøer for at lære Fedmen af Køernes Mælk at kjende, indsaa man, at naar Forsøgene skulde foretages paa samme Maade som Mejeriforsøgene i en Del Aar ere foretagne, nemlig ude paa Gaar-

dene, saaledes at Besætninger blive stillede til Raadighed og Forsøgene ledede fra Laboratoriet, vilde det være nødvendigt for Laboratoriet at kunne støtte sig til en Mand, der var kyndig i Husdyrenes Røgt og Pleje og fortrolig med, hvorledes Landmændene ønskede Forsøgene foretagne, og til denne Virksomhed mente man, at Landhusholdningsselskabets Konsulent i Husdyrbrug maatte være selvskreven. Taleren havde først forebragt Sagen for Landbohøjskolens Direktør og Tilsynsmænd, som billigede, at Hr. Jessen, ifald det kunde lade sig gjøre, blev tagen til Støtte for Forsøgene, og derefter forelagdes Sagen for Landhusholdningsselskabets Præsidium og Bestyrelsesraad, som ogsaa gav Samtykke til, at Hr. Jessen maatte yde sin Tjeneste, hvornæst endelig Indenrigsministeriet ligeledes havde billiget, at Konsulent Jessen støtter Forsøgene. Det maatte antages, at Landhusholdningsselskabet og Forsøgslaboratoriet begge kunde være tjente med den Forbindelse, her var indledet, thi den Erfaring, som Konsulenten i Husdyrbrug ad den Vej, som her tænkes slaaet ind paa, kunde faa med Hensyn til de forskjellige Foderstoffers Værdi og Virkning paa Kreaturerne, vilde kunne være ham en Støtte i hans Virksomhed som Raadgiver lige over for Landmændene.

Sekretæren skulde med Hensyn til den foretagne Uddeling af Godsejer Schmidts Legat bemærke, at paa denne havde Landhusholdningsselskabet ikke haft nogen Indflydelse, idet den første Uddeling efter Testators Ønske skulde foretages af Exekutorerne i Boet; først ved den næste Uddeling træder Selskabet til. Ifølge Testators Bestemmelse er Legatet uddelt i 9 Portioner, hver paa 400 Kr. og i 1 Portion paa 350 Kr., idet de Udgifter, som medgaa til Avertissementer og lignende, ifølge Fundatsen skulle afholdes af den sidste ledige Portion. De, der have faaet tildelt Legatportioner ved den første Uddeling, ere: de fhv. Landmænd: Niels Petersen, Trudsholm; C. L. Wittroch, Valby; Entreprenør H. Larsen, Frederiksberg; L. Bjørnsen, Krymplinge; cand. theol. Kopp, Hillerød; Lieutenant Chr. Lund, Kjøbenhavn; Bestyrer T. Tommerup, Glomstrupvig; Kommissionær J. Formann, Kjøbenhavn; H. Löppenthin, Frederiksberg; Forvalter F. Mansa, Grønholtgaard.

Taleren skulde ved denne Lejlighed ikke undlade at bemærke, at der indkom mange Andragender til Selskabet om at erholde Portioner af dette Legat, men der var ikke nogen saadan ledig og blev det formentlig heller ikke saa snart, thi ifølge Fundatsen skulde den Mand, der havde opnaaet at erholde en Legatportion, i Regelen beholde den for Levetid, med mindre hans forandrede Kaar eller andre personlige Omstændigheder efter Bestyrelsens Skjøn maatte tale derimod. Det vilde være heldigt, om Selskabets Medlemmer vilde bringe dette til almindelig Kundskab, naar der rettedes Forespørgsel til dem om dette Legat.

Den følgende Sag, som skulde refereres, angik Island. Der var fra en Præst deroppe indkommet til Selskabet et Andragende om her i Landet at indkjøbe en Tyrekalv, som var mindst $\frac{1}{2}$ Aar gammel, og sende den til Island. Præsidediet havde nogen Betænkelighed ved en Foranstaltning af den Art, og da det netop samtidig hændtes, at Landbrugsdirektør Smitt fra Norge paa en Gjennemrejse kom til Kjøbenhavn, mente Præsidediet at burde benytte den Lejlighed, som her gaves, til at have en Konference med ham, som var nøje kjendt med Landbrugsforholdene i det nordlige Norge, der omtrent svare til de islandske, om hvad der formentlig kunde gjøres for at ophjælpe Landbruget paa Island, og der var dertil saa megen mere Anledning, som det Hansenske Legat, der nu i 5 Aar havde været uddelt til Grønland, i de følgende 5 Aar skulde uddeles til Island, og de Frugter, der hidtil havde været ventede af Legatets Anvendelse deroppe, ikke havde været kjendelige. Inspektør Feilberg, der bistod Selskabet med Raad i islandske Spørgsmaal, og som var indbudt til at overvære Konferencen, gav en Fremstilling af Forholdene deroppe, hvorefter man spurgte Landbrugsdirektøren om, ad hvilke Veje han nu mente, at Husdyrbruget paa Island kunde ophjælpes. Direktøren svarede herpaa, at i Norge havde man forsøgt 3 Midler i denne Henseende. Det første var Udstationering af Stamhjørde, men heraf havde man saa at sige ingen Virkning seet eller i alt Fald kun meget ringe Virkning. Udstationering af Tyre havde heller ikke viist synderlig Nytte. Det andet

Middel havde været Ansættelse af rejsende Agronomer og af Landbrugskonsulenter, og heraf havde man seet nogen, i sine Egne endogsaa god Virkning. Det tredie Middel var Dyrskuer og Præmiering af Kreaturer, og Direktoren mente, at det var det Middel, der afgjort havde haft den største Indflydelse paa Husdyrbrugets Udvikling i Norge. Der kunde imidlertid næppe være Tale om at indføre Afholdelsen af Dyrskuer paa Island paa Grund af, at Landet kun var tyndt befolket; derimod var det et Spørgsmaal, om ikke Præmiering af Husdyrhold kunde bringes i Anvendelse. Efter de Oplysninger, Hr. Feilberg havde givet, mente Direktør Smitt, at det islandske Kvæg vist bedst kunde ophjælpes ved sig selv, ved at søge at fremdrage de bedste Individuer, derpaa undergive dem en omhyggelig Pleje og tage Avl af dem. Skulde Forbedringen ske ved Indkjøb andetsteds fra, troede Hr. Smitt, at det vilde være heldigst at søge til Norge, og den Sønderhordelanske Stamme vilde da rimeligvis være passende. Faareavlen kunde maaske paavirkes udenlands fra, og Hr. Direktør Smitt anbefalede i saa Fald Cheviot-Faaret eller maaske endnu hellere Tauterø-Faaret, en Race, som har hjemme i Nærheden af Trondhjem, og som har viist sig at være et ganske fortrinligt Faar. — De øvrige Landbrugsforhold paa Island droges ogsaa frem under Diskussionen, og der var da navnlig et Punkt, som blev stærkt omtalt, nemlig hvad der kunde gøres for Ungdommens Udvikling. Paa Island findes ingen egentlig Landbrugsskole, og de unge Islændere, der have søgt nogen Undervisning, have navnlig søgt til Stend Landbrugsskole i Norge. Opholdet dør er imidlertid dyrt, og kun faa have været der, hvorfor den Tanke kom frem, om der ikke kunde være Tale om at faa indført en Lærlingeinstitution paa Island af samme Art som den, der nu findes hernede i Danmark. Tanken tiltalte saavel Inspektør Feilberg som Landbrugsdirektør Smitt, og den sidste tilsagde sin Medhjælp til at finde passende Læresteder i Norge, hvor de unge Islændere kunde komme hen og blive vænnede til Orden og Flid. Præsidiet har endnu ikke taget nogen Bestemmelse om, hvorvidt der skal iværksættes

en saadan Lærlingeinstitution, men der føres for Tiden Forhandlinger derom.

Præsidenten skulde med Hensyn til Konsulent Nielsens Stilling bemærke, at Præsidiets havde haft den under Overvejelse og fundet, at det vilde være heldigt, om han kunde blive udløst af sin Virksomhed som Lærer. Ganske vist satte Beboerne den allerstørste Pris paa Hr. Nielsen som Lærer, og hans Skole var ogsaa, efter hvad der blev udtalt, den bedste der paa Egnen, men han maatte ofte skifte Hjælpe-lærer, og det kunde Skolen ikke være tjent med. Naar Beboerne imidlertid ikke havde klaget over dette Forhold, laa det i, at Hr. Nielsen var baade anerkjendt og afholdt som Lærer. For sin Virksomhed som Konsulent havde han ingen Indtægt, thi ganske vist fik han 2000 Kr. i Løn og 1000 Kr. til Assistance, men de 2000 Kr. medgik til at lønne og koste Hjælpe-læreren, og de 1000 Kr. gik til Assistenternes Løn og Kost, hvortil saa endvidere kom, at han ingen Indtægt havde af Skoleloden, idet han brugte den til Forsøgsmark og selv afholdt Udgiften til Apparater o. dsl. Vilde man gjøre Regnskabet nøjagtig op, vilde man finde, at han ikke alene ikke havde haft nogen Indtægt af sin Virksomhed, men endogsaa en betydelig Udgift. En saadan Stilling var det ikke passende at give en Mand, der ved sin Virksomhed havde svunget sig op til at være anerkjendt af de danske Landmænd som en ganske fortrinlig Raadgiver, havde svunget sig op til at staa i Højde med Videnskaben paa de Omraader, hvorpaa han bevægede sig; og naar Præsidiets derfor havde taget Sagen op, var det, fordi det ansaa det som en Forpligtelse mod det danske Landbrug at søge at bevare denne Mand, der nu var 55 Aar gammel, paa en saadan Maade, at han kunde faa Tid til at bearbejde det Materiale, som han ligger inde med i stor Mængde, at det ikke, naar han lukker sine Øjne, skal være tabt for Efterverdenen. Vanskeligheden ved at gjøre det bestaaer i at faa ham udløst af hans Stilling som Skolelærer uden at berøve ham Skoleloden, der som nævnt er hans Forsøgsmark, og hvormed han saa at sige er sammenvokset. At rive ham bort fra Skoleloden vilde være det samme som at

rive ham bort fra en Del af hans Liv, og det vilde vare længe, førend han paa et andet Sted fik oprettet, hvad han havde naaet paa sin Skolelod. Præsidiets havde haabet at kunne faa Sagen ordnet paa den Maade, at han vedblev at være Skolelærer i Ørslev, medens en Anden besørgede Embedet mod at erholde Reguleringssummen, og paa Grundlag deraf udarbejdedes et Forslag til Sagens Ordning, hvilket Forslag blev sendt til Indenrigsministeriet, som derpaa sendte det til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, hvorfra det var gaaet videre til de øvrige Autoriteter, der skulle høres angaaende denne Sag. Alle havde de stillet sig saa velvillig som muligt til Sagen, men Enhver vilde have Sagen ordnet efter sin Anskuelse, og derfor var man endnu ikke kommen til noget Resultat, som jo skulde gaa ud paa, at der sikredes Hr. Nielsen en saadan Stilling, at han virkelig fik sit Arbejde nogenlunde betalt — man havde tænkt sig 3000 Kr. om Aaret —, at han beholdt sin erhvervede Ret til Pension som Skolelærer, naar han ikke kunde arbejde længere, at Skoleloddet kunde bevares for hans Forsøg, og endelig at han fik en større Assistance til Forsøgene end hidtil, for at han kunde faa Tid til at bearbejde det indhøstede Materiale og til at udvide sine Undersøgelser ogsaa til Jylland. Man nærrede imidlertid det bedste Haab om, at Sagen vilde gaa i Orden, thi Alle anerkjendte den store Betydning, som Konsulent Nielsens Virksomhed havde for det danske Landbrug, og den store Uegennyttighed og Energi, hvormed han hidtil havde arbejdet; men om Sagen vilde blive endelig ordnet iaar eller først ad Aare, kunde der ikke i dette Øjeblik siges noget om.

Kammerraad Andersen spurgte, om der ikke, hvis Sagens Afgjørelse trak længe ud, var Grund til at tilstaa Hr. Nielsen en midlertidig Forbedring. Hertil svarede

Præsidenten, at det Spørgsmaal vilde komme for under Forhandlingen af Budgettet.

Det af Præsidiets nedsatte Udvalg for en Omordning af Mejeribødkerlærninge-Institutionen havde indsendt følgende Forslag til Ændringer i Planen for de nævnte Lærningers Uddannelse:

1. Lærlingernes Løn forøges til 100 Kr. i 1ste og 140 Kr. i andet Læreaar.
2. Lærlingerne aftjene deres Læretid paa 2 forskjellige Gaarde, 1 Aar paa hvert Sted.
3. Der ydes ikke i Fremtiden noget Vederlag af Selskabet for Lærlingernes Uddannelse til Mejeribødkere paa Lærestederne.
4. Lærlingerne kunne efter endt Læretid gjøre sig Haab om strax eller senere at erholde Landhusholdningsselskabets Understøttelse til at gennemgaa et theoretisk Kursus i Kvægets Røgt og Pleje, for saa vidt de anses egnede dertil.
5. Valg af Læresteder og Lærlinger samt Gjennemsynet af Lærlingernes Dagbøger henlægges til Selskabets Konsulent i Husdyrbrug.

Forslaget var tiltraadt af Præsidiets og Bestyrelsesraadet, og da der hverken fremkom noget Ændringsforslag eller Nogen udtalte sig mod Forslaget, betragtedes det som vedtaget.

Præsidenten meddelte derpaa, at Selskabet fra Indenrigsministeriet havde modtaget en Meddelelse om, at der ifølge Landhusholdningsselskabets Forslag var bevilget Docent Rostrup 2000 Kr. som Konsulent i Plantesygdomme. Meddelelsen var saalydende: »Ved Finantsloven for indeværende Finantsaar (1884—85) er der tilstaaet Docent i Plantepathologi Rostrup et personligt Lønningstillæg af 2000 Kr. som Konsulent i Plantesygdomme for derved at sætte ham i Stand til i saa Henseende uden Vederlag at yde Raad saavel til de Autoriteter som de Private, der desangaaende maatte henvende sig til ham.«

En gennem Indenrigsministeriet modtagen Indbydelse fra »The Highland and Agricultural Society of Scotland« til ved en Repræsentant at overvære dets Hundreedaars Fest i Juli Maaned d. A. var det ikke lykkedes at efterkomme, eftersom den Frist, der var given til at søge en Repræsentant, var for kort, hvorfor der paa Jubilæumsdagen fra Selskabet afsendtes et Telegram, der i Oversættelse lød saaledes: »Det kongelige danske Landhusholdningsselskab sender sin bedste Hilsen og

Lykønskning i Anledning af Jubilæet og udtaler sin fuldeste Aerkjendelse af og Agtelse for den høje Udvikling, kjendt over hele Verden, hvortil det skotske Landbrug er naaet. Det danske Landbrug føler sig i Taknemlighedsgjæld til Skotland, hvorfra det har modtaget en Række af sine vigtigste Forbedringer i dette Aarhundrede.«

Derpaa fremlagdes følgende Forslag til Budget for Regnskabsaaret fra 1ste April 1885 til 31te Marts 1886.

Indtægt.

Konto.	Forventet Kassebeholdning $\frac{1}{4}$ 1885.....	7061 Kr.
A.	Medlemskontingenter.....	18770 -
B.	Renter af Selskabets Aktiver.....	11764 -
C.	a. Statskassens Tilskud.....	3200 Kr.
	b. do. til en Konsulent i Agrikulturkemi.....	3000 -
	c. do. til en Konsulent i Plantekultur.....	2000 -
	d. do. til Hvededyrkningsforsøg.....	4000 -
	e. do. til Maltbygdyrkningsforsøg.....	4000 -
		16200 -
D.	Tilskud fra Møllerne til Hvedeforsøg.....	1500 -
E.	Etatsraad Schous Legat.....	200 -
F.	Grosserer G. Buscks Legat til Præmier ved Mælkeriudstillinger, særlig for Exportost.....	88 -
G.	Grosserer N. F. Muncks Legat til Præmier for Redskaber og Maskiner.....	54 -
H.	Forskjellige Indtægter, navnlig Salg af Bøger...	824 -
		56461 Kr.

Udgift.

Udgifterne ville være dels 31380 Kr. faste Udgifter, dels 20600 Kr. kalkulatoriske i Henhold til følgende Fordeling:

Konto.

1. Udarbejdelse og Trykning af landøkonomiske Skrifter 1500 Kr. kalkul.
2. Anskaffelse af landøkonomiske og naturvidenskabelige Skrifter til Uddeling..... 7500 - kalkul.
3. Selskabets Foredrags- og Diskussionsmøder 700 - kalkul.
4. Agrikulturkemisk Virksomhed:
 - a. Konsulentens Honorar og Rejser..... 3000 - fast.
 - b. Kemiske Undersøgelser 500 - kalkul.

Lateris... 13200 Kr.

Transport... 13200 Kr.

5. Plantekulturens Fremme:		
a. Konsulentens Virksomhed.....	2000	- fast.
— Assistent.....	1000	- fast.
b. Hvedeudvalgets Virksomhed.....	6500	- fast.
c. Bygudvalgets Virksomhed.....	5000	- fast.
d. Dansk Frøkontrols Virksomhed.....	500	- fast.
e. Foreningen for Kulturplanternes Forbedring.....	500	- fast.
6. Husdyrbrugets Fremme: Konsulentens Virksomhed.....	4000	- fast.
7. Mælkeribugets Fremme.....	2500	- kalkul.
8. Rejseunderstøttelser.....	2000	- kalkul.
9. Mejeribøddkerlæringer.....	500	- kalkul.
10. Hædersbelønninger for Landboflid.....	300	- kalkul.
11. Landbrugets Binæringer.....	200	- kalkul.
12. Udstillinger.....	1000	- kalkul.
13. Færøerne, Island og Grønland.....	800	- kalkul.
14. Lønninger og Enkeunderstøttelser.....	7840	- fast.
15. Regnskabsføring.....	1040	- fast.
16. Fragt og Porto.....	600	- kalkul.
17. Kontorudgifter, Inventarium, Bekjendtgjørelser, Brændsel o. s. v.....	1500	- kalkul.
18. Uforudsete Udgifter.....	1000	- kalkul.

51980 Kr.

Indtægt.... 56461 -

Forventet Kassebeholdning $\frac{3}{4}$ 1886.... 4481 Kr.

Ved Fremlæggelsen af Budgettet bemærkede

Præsidenten, at dette nu i Henhold til tidligere fremkomne Ønsker var delt i faste og i kalkulatoriske Poster. Med Hensyn til de første betragtede Præsidiets sig som bundet til den Virksomhed, Beløbene angik, men ellers berettiget til at overskride eller begrænse Beløbene, alt eftersom det i Aarets Løb fandtes formaalstjenligt. Den Konto, der paa det forelagte Budget var undergaaet den største Forandring, var Lønningskontoen, idet Sekretærens Løn, der hidtil havde været 2200 Kr., nu var foreslaaet sat til 5000 Kr., hvoraf 1000 Kr. vare Huslejegotgjørelse. Allerede i længere Tid havde det været paatænkt at binde Capitain la Cour til Selskabet saaledes, at man var nogenlunde sikker paa at bevare ham

for lang Tid om ikke for Livstid, og det stod klart, at der maatte arbejdes hen dertil, da Professor Jørgensen fratraadte som Præsident. Under ham, som var den ledende Mand her paa Stedet og fuldkommen inde i alle Selskabets Anliggender, kunde et Sekretærskifte have fundet Sted uden at fremkalde altfor megen Uro i Selskabets Bestyrelse, men da Præsidentskiftet fandt Sted, maatte det paatænkte Skridt gøres, og der forelaa derfor et Forslag i den omtalte Retning til Forhandling i det første Præsidentmøde, hvori Taleren havde deltaget som Præsident. Capt. la Cour var saa fortrolig med Selskabets Anliggender som ingen anden, og Enhver, der havde arbejdet sammen med ham, vilde vide, med hvilken umaadelig Energi, Iver og Interesse han tog sig af Selskabets Virksomhed, hvorfor det ogsaa var Præsidiets Overbevisning, at Selskabets fremtidige Virksomhed vilde vinde betydelig i Sikkerhed og Soliditet ved, at han blev knyttet fast til Selskabet, og det rettede derfor det Tilbud til ham, om han paa de nævnte Vilkaar vilde opgive sin Virksomhed i Lyngby og flytte til København for til enhver Tid at kunne være tilstede og røgte Selskabets Anliggender. Efter nogen Betænkning modtog han Tilbudet, hvorefter Præsidiets Forslag da blev forelagt Restyrelsesraadet, som gav det udelt Anerkjendelse og vedtog det enstemmig, og det foreligger nu her til Generalforsamlingens Godkjendelse. — Foruden at Sekretæren som hidtil skal røgte Selskabets Anliggender, affatte Betænkninger, hvilket forefalder næsten hver Dag, o. s. v., skal han ogsaa føre Tilsyn med Lærlingeinstitutionen, og da der foreligger Bestemmelser om, at der skal oprettes en Lærlingeinstitution for de mindre Gaarde, skal det ogsaa være hans Opgave at sætte den i System, besøge Lærestederne o. s. v. Forholdene stillede sig imidlertid for Capt. la Cour saaledes, at han kunde forlade sin Virksomhed i Lyngby allerede den 1ste September d. A., og da der forelaa en Mængde Sager til Bearbejdelse, tog Præsidiet med Glæde mod hans Tilbud om at komme hertil allerede til den Tid, hvorfor Præsidiet ogsaa har ment, at den forhøjede Lønning allerede burde gives fra den Tid. — Eftersom Sekre-

tærens Arbejde var voxet betydelig og voxede Aar for Aar, var det en Selvfølge, at ogsaa Kontorarbejdet voxede, hvorfor Honoraret for Kontorassistance foresloges forhøjet med 360 Kr., og da Selskabets Bud, som havde tjent det tro i mange Aar, nu var gammel og svag, og man ikke vilde afskedige ham, eftersom han kunde sysle med Bibliotheket, stilledes der endvidere Forslag om at bevilge 300 Kr. til Medhjælp til Budet. — Hvad endelig Konsulent Nielsens Lønningsforhold angik, ønskede Præsidiets Bemyndigelse til at foretage Forandring deri, naar man saa klarere i den hans Stilling vedrørende Sag, end det for Øjeblikket var Tilfældet.

Proprietær Barner vilde anbefale Præsidiets at gjøre alt, hvad det formaaede, for at beholde Hr. Nielsen i hans Virksomhed som Konsulent, thi den kunde Landbruget paa ingen Maade undvære.

Da samtlige Tilstedeværende viste deres Tilslutning til Propr. Barners Udtalelse ved at rejse sig, udtalte

Præsidenten, at efter den Tilslutning, Hr. Propr. Barners Udtalelse havde faaet, skulde det være Præsidiets kjært at gjøre alt, hvad der stod i dets Magt, for at faa Hr. Nielsens Stilling ordnet saaledes, at han udelukkende kunde ofre sig for sin Konsulent-Virksomhed.

Da ellers Ingen forlangte Ordet, afsluttedes Forhandlingen om Budgettet. De foreslaene Lønningsforhøjelser saavel som Budgettet som Helhed vedtoges enstemmig.

Præsidenten stillede derpaa Forslag om Efterbevilling for indeværende Regnskabsaar af 2900 Kr., nemlig 1633 Kr. til ovennævnte Forøgelse af Sekretærens Lønning fra 1ste September d. A., 300 Kr. til Flytningen og 1000 Kr. til Husleje for indeværende Halvaar. Efter at dette Forslag var vedtaget, stillede

Præsidenten endelig Forslag om, at der af Reservefonden anvendes 3000 Kr. til Inventarium i de nye Lokaler, hvilket Beløb ifølge Lovene senere skal refunderes Reservefonden. — Dette Forslag vedtoges, hvorpaa Generalforsamlingen sluttedes.

Forhandlinger om Hvededyrkning

i Hvedeudvalgets Møde d. 10de Decbr. 1884.

Under Forudsætning af, at der ikke ved en eventuel stræng Vinter paabydes Ændringer i den Maade, hvorpaa Hvededyrkningsforsøgene blive fortsatte, blev der stillet følgende Forslag til Planen for det kommende Aars Forsøg.

De paa Gaardene Gjorsløv, Ravnholt og Rødstens-eje udførte Dyrkningsforsøg med 8 Hvedevarieteter — 4 Square-head, 2 engelske og 2 polske Varieteter —, der udsaaes dels paa sværere og dels paa lettere Jord, foreslaaes fortsatte aldeles som hidtil, hvilket ogsaa gjælder om de paa Førsløv og Kringelborg foretagne Forsøg med 20 Hvedevarieteter.

Derimod vil en Ændring i de Gødningforsøg, der iaar ere iværksatte paa Gunderslevholm og Dronninggaard, sikkert være ønskelig. De foretages nu med 6 Hvedesorter, hvorved faaes ikke mindre end 96 Forsøgsstykker, hvis Høst og Udtærskning repræsenterer et uforholdsmæssig omfattende Arbejde. Dertil kommer, at de anvendte Gødningmængder sikkert ere for smaa til at de i kjendelig Grad kunne komme til at faa Indflydelse paa Afgrøden. Istedetfor at Gødningforsøget hidtil er gaaet ud paa at undersøge Fosforsyrens, Kaliets og Kvælstoffets Indflydelse paa Hvedeafgrøden, foreslaaes Undersøgelserne indskrænkede til det sidstnævnte Plante-næringsstof. Det foreslaaes da, at man tilfører hele Forsøgs-arealet et ensartet Tilskud af Fosforsyre og Kali — henholdsvis 50 Pd. Fosforsyre og 75 Pd. Kali pr. Td. Ld. — for at

sikre fuld Nyttvirkning af Kvælstoffet. Professor Maercker anvender stadig ved sine omfattende Gødningsforsøg en slig »Grunddüngung«. Det foreslaaes dernæst, at man indskrænker sig til 2 Hvedesorter, udsaaede paa $\frac{1}{2}$ Td. Ld. staldgødet og $\frac{1}{2}$ Td. Ld. ikke staldgødet Areal. Hver af disse 2 Arealer foreslaas da delt i 8 lige store Dele, der tilføres:

Nr. 1.	30 Pd. Kvælstof	} Pr. Td. Ld. 50 Pd. Fosforsyre = 300 Pd. Mejlones Guano og 75 Pd. Kali = 150 Pd. ren svovlsur Kali. Alt Kvælstoffet tilføres som svovlsur Ammoniak.
— 2.	60 — —	
— 3.	90 — —	
— 4.	Ugjødet	
— 5.	30 Pd. Kvælstof	
— 6.	60 — —	
— 7.	90 — —	
— 8.	Ugjødet	

Man faaer herved 32 Forsøgsstykker og faaer et dobbelt Forsøg paa hver af de 2 Forsøgsgaarde.

Hvad Forsøgene paa Forsøgsarealet i Lyngby angaaer, foreslaaes disse fortsatte paa samme Maade som hidtil, med talrige Hvedeprøver, og fortrinsvis ved fortsat Dyrkning af den paa Stedet høstede Afgrøde efter de oprindelig indførte Sorter. Ligesom hidtil bør de Sorter, der fortrinsvis synes at egne sig til Dyrkning her i Landet, prøves ved Udsæd til forskellige Tidspunkter — 5 — og ved Anvendelse af forskellige Saamængder. Dog foreslaaes det, at Forsøget over Saamængden finder Sted saaledes, at man kun én Gang udsaaer disse Sorter med en Saamængde af 2, 4, 6, 8, 10 og 12 Skpr. pr. Td. Ld., medens Saamængden hidtil er blevet prøvet ved Udsæd af Sorterne til 2 forskellige Tidspunkter, hver Gang med 6, 8 og 10 Skpr. pr. Td. Ld.

Medens Dyrkningsforsøgene saaledes i det Væsentlige foreslaaes fortsatte uforandret, turde det sikkert allerede nu være betimeligt at benytte den Basis, der er tilvejebragt ved de 2 forløbne Aars Dyrkningsforsøg, til nærmere at undersøge det Spørgsmaal, om der er Udsigt til at Hvedeforsøgene efter 5 Aars Forløb ville kunne naa at løse den Opgave, hvorpaa der arbejdes, hvilken Opgave vel i Korthed kan betegnes som

gaaende ud paa at skaffe Møllerne Hvede med god Formalingskvalitet, uden at træde Landmændenes Interesser for nær.

Gaa vi altsaa ud fra, at Hvedeproduktionen skal være afpasset efter Mølleindustriens Krav, og ikke omvendt Mølleindustrien tillempet efter den producerede Hvede, er der 2 Veje, ad hvilke Opgaven kan tænkes løst.

For det Første kunde man tænke sig, at man ved tillempede Dyrkningsvilkaar kunde bibringe de allerede dyrkede Hvedesorter en Kvalitet, der bedre harmonerede med Mølleindustriens Fordringer end den nuværende. Naar man imidlertid erindrer, hvorledes Dyrkningsvilkaarene for Hvedeafgrøden ere skarpt angivne i vort nuværende Sædskifte, falder det svært at tro, at der ad denne Vej skal kunne hidføres nogen betydningsfuld Ændring i det bestaaende Forhold — i hvert Fald næppe efter en 5aarig Forsøgsrækkes Afslutning.

Dernæst kan man søge Opgaven løst ved at udfinde de Hvedesorter, der levere et Produkt, der tilfredsstiller Møllernes Fordringer. Det bør imidlertid sikkert hævdes, at skulle Hvedesorter af denne Art med Held kunne opstilles som Konkurrenter ved Siden af en Hvedesort, der som Squareheadhveden har sat sig fast i Flertallet af Hvedeproducenternes Gunst, maa det være Sorter, hvis Ydeevne kan staa Maal med dennes. Hvorvidt man ad denne Vej kan naa positive Resultater er nu vel først og fremmest afhængig af, om der blandt de forskellige dyrkede Hvedesorter findes nogle, der maa antages at levere et Produkt, hvis Formalingskvalitet er Squareheadhveden overlegen, eller med andre Ord: Opgavens Løsning ad denne Vej maa bero paa, om Saasæden formaaer at overføre sin Karakter til den høstede Vare. De nu tilendebragte 2aarige Forsøg synes absolut at besvare dette bekræftende. Eksempelvis skal anføres den polske Hvede og Golden drops, hvis Udseende efter 2 Aars Dyrkningsforsøg er meget nær beslægtet med Saasædens, hvilket ogsaa gjælder Flertallet af de øvrige Sorter. Hermed synes altsaa bestemt antydnet, at man virkelig ved et hensigtsmæssigt Valg af Saasæden for en væsentlig Del kan bestemme den høstede Vares Kvalitet. I modsat Fald — hvis Jordbunds- og Klimatforhold strax bi-

bragte de indførte Sorter Squareheadhvedens mindre gode Formalingskvalitet — maatte Opgavens Løsning synes umulig. Spørgsmaalet bliver dernæst, om der blandt de hidtil dyrkede Sorter findes nogle, der foruden nævnte gode Formalingskvalitet besidde en Ydeevne, der kan jevnføres med Squareheadhvedens, og som i Henhold hertil mulig kunde opstilles som heldige Konkurrenter for denne.

Dyrkningsforsøgene synes at bekræfte dette, og blandt saadanne Hvedesorter maa særlig fremhæves:

1. Molds røde Hvede,
2. Red prolific,
3. Golden drops, og tildels
4. Molds hvide Hvede, og
5. Lys glasset østpreussisk Hvede,

hvis forventede Vintersikkerhed mulig vil kunne opveje dens noget lavere Ydeevne. Flere andre Sorter komme disse nær i Foldudbytte.

Skal imidlertid Hvedeforsøgene føre til et bestemt Resultat efter de 5 Aars Forløb, vil det sikkert være rigtigt, allerede ved Iværksættelsen af omhandlede 4de Aars Forsøgsrække, at koncentrere Opmærksomheden paa et mindre Antal Sorter, ventelig de her nævnte Sorter, maaske i Forbindelse med et Par andre. Foruden Dyrkningsforsøgene paa Førslov og Kringelborg, er der iaar iværksat Forsøg med 10 Sorter paa 12 forskellige Gaarde, og blandt disse 10 Sorter findes Golden drops, Molds røde Hvede og Lys glasset østpr. Hvede. Forudsat at disse Dyrkningsforsøg iaar som hidtil give et godt Resultat, skal følgende Fremgangsmaade foreslaaes: Man søger at formaa de Mænd, der iaar have indladt sig paa disse Dyrkningsforsøg, til at udsaa den størst mulige Del af Høsten af nævnte Sorter i Efteraaret 1885, — ventelig tilstrækkeligt til Besaaning af 1 à 2 Tdr. Ld. af hver Sort paa hvert Forsøgssted. Viser saa de fortsatte Forsøg, at man virkelig her har med Hvedesorter at gjøre, der ere værdige til at fortrænge Squareheadhveden, burde man ved Udsæden i 1886 — foreløbig sidste Forsøgsaar — være betænkt paa at skaffe sig fornødent Materiale til i Efteraaret 1887 at kunne sprede

Sædekorn af denne Art over hele Landet, hvilket uden Vanskelighed kunde naaes. Skulde Hvedeudvalget imidlertid med Vægt kunne gjøre sin Indflydelse gjældende for at skaffe nævnte Hvedesorter almindelig Udbredelse, maa det synes, at Dommen over disse Sorters gode Kvalitet burde hvile paa et solidere Grundlag end den Dom, der kun er erhvervet ved ydre Skjøn, kemiske Undersøgelser og Formalingsprøver paa Udvalgets lille Formalingsapparat. Med al Respekt for disse Undersøgelsesmidler vilde det dog sikkert være rigtigt at foretage et større praktisk Formalingsforsøg herover. Resultatet af Foranførte er derfor følgende Forslag: De 4 à 5 bedste Hvedesorter bør, i Forening med Squarehead-Hveden udsaaes i Efteraaret 1885 i saa stort Omfang, at der af Høsten kan blive tilstrækkeligt Materiale

- a) til at foretage et Formalingsforsøg med hver af disse paa en Dampmølle, hvortil udfordres en 100 Tdr. af hver Sort, og
- b) til i Efteraaret 1886 at kunne overdrage tilstrækkelig Saasæd af hver af disse Sorter til forskjellige større Gaarde — én Sort til hver Gaard — der vides at levere Hvede af god Kvalitet, for at der fra disse Gaarde efter Høsten 1887 kan have tilstrækkeligt Forraad af Saasæd af de Sorter, der mulig ville have en Fremtid for sig her i Landet som Stedfortrædere for Squarehead-Hveden.

Hertil knyttedes følgende Diskussion:

Godsejer Holm hævdede, at der sikkert kunde være Anledning til at tilføre Jorden den foreslaaede Fosforsyremængde i Form af Præcipitat, medens der ved Gødningforsøget hidtil var tilført Fosforsyre som Mejillones Guano. Naar Taleren udtalte denne Anskuelse, var det fordi han nærede den Overbevisning, at den frie Svovlsyre, der uundgaaelig findes i Superfosfaterne, maatte have en skadelig Indflydelse paa Gødningens Virkning paa de spæde Spirer. Det maatte erindres, at Gødningfabrikerne anvende den billige Kammersyre, og nødvendig maa tilsætte den i saa stor Mængde,

at de ere sikre paa at faa al Fosforsyren overført til sin let opløselige Form. Hele Fabrikationsmaaden skjønnes derfor at maatte betinge Tilstedeværelsen i Gødningen af fri Svovlsyre, hvis Virkning maatte antages at være uheldig. Taleren kunde henvise til et Forsøg, der i afvigte Efteraar var anstillet med at udsaa Præcipitat til Hveden ved Siden af en Tilførsel af Mejillones Guano Superfosfat, hvor Præcipitatets Virkning havde vist sig sidstnævnte Gødning langt overlegen — et Forhold, som Taleren mente forklaredes af ovennævnte Aarsag.

Skjøndt der fra forskjellig Side udtaltes Tvivl om, at den tilstedeværende frie Svovlsyre i Superfosfatet kunde forringe dettes Virkning, vedtoges dog Godsejer Holms Forslag om fremtidig at benytte Præcipitatet.

Grosserer Jacobsen henlede Opmærksomheden paa, at der sikkert ved de omhandlede Gødningsforsøg burde tages Hensyn til at faa de 4 Hvedesorter, der kom Squarehead-Hveden nærmest i Foldudbytte, prøvede sammenlignelsesvis mod denne ligeoverfor den rigelige Kvælstoftilførsel.

Paa Grund af sin Stivstraaethed kunde Squarehead-Hveden jo taale en stærk Gødkning uden at give Lejesæd; det var ikke givet, at de andre rigtbærende Hvedesorter forholdt sig paa samme Maade.

Samtlige Udvalgsmedlemmer maatte give Grosserer Jacobsen Medhold heri, og Forsøgslederen bemærkede, at dette ret vel lod sig udføre under den lagte Plan, samt lovede at have Opmærksomheden rettet paa dette Punkt.

Forpagter Bokelmann mente, at det i det Hele var et Spørgsmaal om Gødningsforsøg burde være inddragne under Hvedeudvalgets Forsøgsomraade. Forsøg af denne Art krævede sikkert et langt større Apparat og en meget længere Aarrække, end der foreløbig var tiltænkt disse, forinden der turde ventes positive Resultater. Forsaavidt det imidlertid, som Taleren havde forstaaet, kun var Hensigten at prøve en stærk Gødningstilførsels Indflydelse paa Kvaliteten af Hveden, kunde han finde Forsøg af denne Art betimelige, og ogsaa godkjende den foreslaede Ordning. Man maatte imidlertid frem-

for alt vogte sig for at tillægge disse Forsøg for stort Værd. Samtlige Udvalgsmedlemmer gave Taleren Ret heri og hævdede, at Gødningsforsøgene som før nævnt af Forp. Bokelmann ogsaa kun vare optagne for at erfare de forskjellige Dyrkningsfaktorers Indflydelse paa Hveden, men ingenlunde prætenderede at skulle opfylde de Krav, der maatte stilles til indgaaende Gødningsforsøg. — Forp. Bokelmann maatte i Forbindelse hermed udtale sin Overbevisning om, at der sikkert var andre Omraader vedrørende Hvedeproduktionen, der trængte til Undersøgelse og Belysning. Hidtil havde man anseet det som givet, at Hveden skulde dyrkes i Brakmarken. Skulde de sidste Aars Nedgang i Hvedepriserne fortsættes, kunde der mulig blive Anledning til at forandre denne Sædarts Plads i Sædskiftet, og det vilde da have sin Betydning at undersøge Forfrugtens Indflydelse paa Hvedeafgrøden. Taleren — der støttedes af Hr. Weis — vilde derfor benytte Lejligheden til at henlede Opmærksomheden paa, at man burde søge indhentet Oplysninger dette Spørgsmaal vedrørende, idet der maaske uden specielle Forsøg vilde kunne samles saadanne Data.

Hr. Weis bestred Rigtigheden af den Definition af den Opgave, der var stillet Hvedeudvalget, forsaavidt der i Forslaget var anført at Opgaven var at skaffe Møllerne Hvede med god Formalingskvalitet, uden at træde Landmændenes Interesser for nær. Det maatte erindres, at Initiativet til Hvedeforsøgene var taget af Etatsraad Tesdorpf i 1880, da Squarehead-Hveden frøs bort, og Hensigten med disse var altsaa først at skaffe en Hvede, der var mere vintersikker end Squarehead-Hveden og iøvrigt kunde maale sig med denne. I en udførlig Skrivelse havde Taleren da henledet Præsidiets Opmærksomhed paa nævnte Varietets Mangler og opfordret det til at tage Sagen i sin Haand, og først derefter havde Møllerenes Tilslutning foranlediget, at der ved Forsøgenes Iværksættelse blev taget det fornødne Hensyn til Møllerenes Ønsker om den dyrkede Hvedes Formalingskvalitet. — Denne Side af Sagen kunde altsaa ikke stilles i første Række, og Forsøgenes Opgave burde derfor rigtigere siges at

være at skaffe Landet en eller flere tilstrækkelig vintersikre Hvedevarieteter, som besidde Egenskaber, der sætte dem istand til at tilfredsstille baade Producenten og Forbrugeren. — Efter en kort Ordvexling godkjendte Etatsraad Tesdorpf Rigtigheden af den af Hr. Weis fremsatte Paastand, medens Forsøgsleder Sonne mente, at der næppe blandt Landmændene følte Trang til nye Hvedesorter som Afløserer for Squarehead-Hveden, der i de sidst forløbne Aar atter havde sat sig fast i Flertallet af Hvedeproducenternes Gunst, og at nævnte Omstændighed sikkert havde bibragt det store Publikum samme Anskuelse, som han nærede: at det var Hensynet til Mølleindustriens Tarv, der havde været den væsentligste Drivfjeder ved Forsøgenes Iværksættelse.

Hr. Weis maatte nedlægge Indsigelse, forsaavidt Forslaget's Sætning: »Gaa vi altsaa ud fra, at Hvedeproduktionen skal være afpasset efter Mølleindustriens Krav og ikke omvendt etc.« skulde indeholde en Antydning af, at Mølleindustrien skulde være istand til at forbedre den Raavare, der modtages til Formaling. Desværre formaaede Møllerene ikke med deres bedste Villie at male Kvælstof eller Gluten ind i Hveden, og en svag Hvede kunde ifølge Sagens Natur ikke give kraftigt Mel. Den Omstændighed, som Landbrugsbladene havde fremført, at de danske Møllere maatte blande indtil 75 % indført Hvede i Landets Avl, der hovedsagelig kun leverer Squarehead-Hvede, maatte vel være det stærkeste Bevis for, at Hvedens Kvalitet ikke var, som den burde være. Da man havde den gamle, brune, danske Hvede, der nu kun undtagelsesvis dyrkes, var det let at producere et kraftigt, let afsætteligt Mel; men nu lod dette sig ikke gjøre med dansk avlet Hvede. Skylden herfor laa hos Hveden, ikke hos Møllerene.

Etatsraad Tesdorpf turde ikke benægte, at Hr. Weis havde Ret i, at Kvaliteten af den danske Hvedeavl var gaaet tilbage. Taleren meddelte, hvorledes han under en Rejse i England 1862 havde haft Lejlighed til at høre Englændernes rosende Dom over den danske, brune Hvede. De erklærede nemlig, at den Hvede, der kom fra de danske Øer var uund-

værlig for dem, og at den dengang betragtedes som en kraftig Hvede fremgik af, at den overalt benævnedes: »the strong danish wheat«. De samme Klager, som herhjemme førtes over Squarehead-Hveden, kjendte Taleren meget godt, særlig fra en Mølle i det sydlige Hannover. Paa denne Mølle havde man tidligere skyet Squarehead-Hveden. Fornylig havde imidlertid Direktøren for nævnte Mølle meddelt Taleren, at man efterhaanden havde lært at benytte denne, hvad enten nu dette laa i, at Kvaliteten var forbedret ved den fortsatte Dyrkning af hjemmeavlet Squarehead, eller Grunden var den, at man bedre havde lært at behandle Hveden paa Møllemaskinerne. En Kjendsgjerning var, at man nu paa denne Mølle hovedsagelig formalede Squarehead-Hvede.

Dampmøllejer Bay fremhævede, at blandt de Klager, som Mølleren fører mod Squarehead-Hveden, er dens tykke Skal og dens Glutens Mangel paa Elasticitet fremtrædende. Desforuden lider dens Gluten let under Maleprocessen, især dersom denne foretages for skarpt og varmende, men hvad man især vil have bemærket, ved i flere Aar at have formalet denne Hvedesort, er, at den absolut fordrer lang Tids Lagring efter Høsten, forinden den kan udmales og levere bageligt Mel. Tal. havde et slaaende Exempel derpaa i 1882, idet han i Løbet af dette Aars Sommer havde leveret nogle Ladninger Mel til Sverrig, malet af $\frac{2}{3}$ Squarehead-Hvede, af det foregaaende Aars slette Høst, iblandet $\frac{1}{3}$ lys østersøisk Hvede, og med Melet af denne Hvedeblanding vare Kjøberne veltilfredse, men i September Maaned samme Aar, omtrent 3 Uger efter at den ualmindelig smukke Hvedehøst i 1882 var tilendebragt, malede Tal. en Del Hvedemel til de samme svenske Kjøbere med den samme Hvedeblanding, kun med den Forskjel, at her var $\frac{2}{3}$ Squarehead-Hvede af den smukke nye Høst, og da Kjøberne modtog dette Mel, klagede de over dets Bagningsevne, skjøndt det i Udseende var betydelig smukkere end det tidligere. En utilstrækkelig Lagring maa sandsynligvis her være Aarsagen til Melets simple Kvalitet. Uforstaaeligt for Tal. var det derimod, at der ligeledes fra Sverig har lydt Klager over, at hans Mel var for tørt, hvilket Tal. hid-

indtil snarere har anseet for en Dyd, da det bevirker, at Dejgen fordrer mere Mælktilsætning.

Iaar har Tal. ligeledes bemærket, at Aarets sjælden smukke Squarehead-Hvede først lang Tid efter Høsten egnede sig til at males, og viste det sig paa Talerens Mølle, at den ved Lagringen fremkaldte Eftermodning først var tilendebragt, og Hveden derefter brugbar de første 8 Dage af Oktober 1884, omtrent 2 Maaneder efter Høsten.

Forp. Bokelmann skulde med Hensyn til den anførte Sætning om Hvedens bestemt angivne Plads i Sædsnittet henviser til sine før fremsatte Udtalelser om dette Punkt. — En Faktor, som han troede havde en meget væsentlig Indflydelse paa Hvedens Kvalitet, var Høstmåden. Taleren nærede en bestemt Overbevisning om, at der syndedes meget paa dette Punkt, og især begik Landmændene sikkert en stor Fejl ved at kjøre Hveden for tidlig hjem. Man tildelte utvivlsomt Hveden en langt bedre Kvalitet ved at lade den henstaa i længere Tid paa Marken efter Mejningen, inden den hjemkjortes. Det vilde have den allerstørste Interesse at faa dette Forhold undersøgt ad Forsøgenes Vej. Der maatte imidlertid saa anstilles Forsøg med saa store Partier, at Dampmøllen maatte kunne give Svar paa det omhandlede Forholds Indflydelse paa Kvaliteten. Dette vilde imidlertid kræve betydelige Midler, og Taleren indsaa meget vel, at dette Hensyn mulig vilde forhindre Udførelsen af slige Forsøg.

Etatsr. Tesdorpf tillagde denne Udtalelse ganske særlig Vigtighed. Taleren bemærkede, at den bedste Hvede, der avles ved Østersøens Bredder, den saakaldte Rostocker-Hvede, bliver i Marken behandlet efter Hr. Bokelmanns Anvisning. Denne Behandling maatte jo betragtes som analog med Hvedens længere Lagring paa Loftet, inden Formalingen finder Sted, ligesom den ogsaa skjønnes at korrespondere med Bagermester Lichtenbergs nedenfor gjengivne Udtalelser.

Forpagter Brohm anførte et Exempel, som han selv havde haft Lejlighed til at iagttage, der bekræftede den oven udtalte Anskuelse om den lange Vejningsperiodes gavnlige Indflydelse paa Hveden.

Dampmøller Bay kunde slutte sig til denne Anskuelse. Tal. skulde benytte Lejligheden til at lægge et godt Ord ind for den tidlige Høst af Hveden. Ikke blot havde Udstillingerne af Hvedepøverne bekræftet dennes Fortrin fremfor den sildigere Høst, men dette Forhold var endydermere blevet slaaende belyst ved et Forsøg, som Tal. iaar havde anstillet paa sin egen Mark. 2 Hvedemarker, hvoraf den ene var efter Helbrak, den anden efter Halvbrak, høstede nemlig paa forskellige Modenhedstrin, idet den ene var meget grøn ved Mejnningen, medens den anden var temmelig moden. Den tidlige høstede gav en Kvalitet, der stod langt over sidstnævntes, men den blev ganske vist grundig vejret, inden den hjemkjørtes.

Hvedeudvalgets Kemiker Cand. pharm. Gottlieb fremsatte herefter følgende Udtalelser:

De kemiske Arbejder i det forløbne Aar have særlig omfattet Undersøgelser over Hvedemelets Æggehvide-stoffer. Med den lille Forsøgskværn, der i 1883 var anskaffet fra Budapest, blev der i Februar Maaned fremstillet 36 Prøver af Flormel. Saavel i Hvedekornet som i Melet er Mængden af Æggehvide-stoffer blevet bestemt. Det viser sig, at Mængden af Æggehvide-stoffer varierer kjendelig i Prøverne fra de forskellige Dele af Landet. Saaledes er f. Ex. Prøverne fra Gjorslov de æggehviderigeste, ligesom den glassede Hvedesort fra den samme Jord hyppigst indeholder mere Æggehvide end den melede.

I de fremstillede Melprøver staa Mængderne af Æggehvide-stoffer i et bestemt Forhold til Æggehvideindholdet i Hveden, saaledes at Dannelsen og Udvaskning af Gluten, hvorved man omtrent faaer $\frac{4}{5}$ Del af de samlede Æggehvide-stoffer, er et godt praktisk Middel til at bestemme Melets Indhold heraf. Glutenet af de ovennævnte Melprøver udviste i frisk Tilstand Forskjelligheder i fysisk Henseende, men de kemiske Prøver have givet det Resultat, at det havde en temmelig ensartet S sammensætning.

Ved Lagring af Melet finder der nogen Syredannelse Sted, ganske vist i meget ringe Mængde, men dog tilstrækkelig til at faa Indflydelse paa Glutendannelsen, idet Mængden af Gluten

aftager, hvad der maa forstaaes saaledes, at Æggehvide-stofferne blive mere opløselige. Værdien af Hvedemel er sikkert ikke alene betinget af Indhold paa Gluten, d. v. s. uopløselige Æggehvide-stoffer, men langt snarere af at disse befinde sig i en vis Opløselighedstilstand.

Da der kan arbejdes paalideligt med den nye Forsøgs-kværn, og da der i dette Efteraar er fremstillet en stor Mængde Melprover, ville Forsøgene over disse Forhold blive fortsatte.

Løvrigt maa der vistnok arbejdes over Processerne ved Brødgjæringen og de Omdannelser, Stofferne lide herved. Brødgjæring er som bekendt i sin Hovedvirkning en vinaandig Gjæring, der indledes ved den almindelige Gjærsvamp, men den finder Sted under andre Betingelser end den almindelige Gjæring ved Ølbrygning og Spritfabrikation. Det er Bagerens Kunst at give Melet den rette Behandling ved Dejgens Tilberedning, og det er vigtigt at holde den rette Temperatur ved Brødet's »Raskning«. Æggehvide-stofferne lide Omdannelse ved Gjæringen, af Melstoffet dannes der Sukker, der igjen omdannes til Vinaand og Kulsyre, Dejgen »rasker sig«, og det er Kulsyre-Boblerne, der gjør Dejgen porøs. Undersøgelser over Dannelse af Sukker, Kulsyre og Vinaand, ligesom over Dannelsen af Glutenet, der betinger Dejgens Sejghed og Elasticitet, bør endvidere sikkert foretages.

Det næste Skridt vil da være at gaa videre med smaa Bagningsforsøg, der lettest lade sig udføre med en Gasovn. En saadan har Docent Fjord for flere Aar siden konstrueret af en særdeles praktisk Form, og i sin Tid har jeg assisteret ved Forsøg udførte med samme.

Ifølge Beretning over engelske og amerikanske Bagningsforsøg er man dør kommet til det mærkelige Resultat, at den større Mængde af Gluten ikke betingede det smukkeste Brød, men Fremstillingen af dette menes mere afhængig af, at Hvedemelet besad en bestemt Tørhedstilstand.

De amerikanske Melsorter indeholde gennemgaaende 10, sjældent 12 % Vand, medens der i danske Melsorter findes 15—16 % Fugtighed.

Cand. polyt. Bagermester Lichtenberg udtalte sig derefter saaledes:

Efter Anmodning har jeg foretaget de ønskede Bagningsforsøg, efter først at have fremhævet de Vanskeligheder, der ere forbundne med at bedømme Melets Godhed, navnlig efter saa smaa Prøver som de, hvormed her arbejdes (2 Pd. Mel). Der benyttedes helt igjennem samme Varmegrad af den Mælk, der anvendtes, og dennes Temperatur var nogle Grader højere end den sædvanlige, hvilket var nødvendigt for at faa Liv i Dejgen. Denne søgte jeg at faa lige stiv for de forskellige Prøver, og gav da en Dom saavel over Dejgen som over det heraf fremstillede Brød. — Det maa bemærkes, at det er muligt, at Mel, der ikke falder heldig ud, skulde have haft en anden Behandling, og at det da vilde have givet et andet Resultat.

Der er mange Faktorer, der have Indflydelse paa, hvorledes Melet skal behandles, hvilket ligger i Forholdenes Natur, da en Gjæringsproces skal finde Sted. Først maa blandt disse fremhæves Temperaturen, idet der selvfølgelig er stor Forskjel paa den Varmegrad, man giver Mælken henholdsvis om Sommeren og om Vinteren. Meget smaa Temperaturforskjelligheder gjøre iøvrigt deres Indflydelse gjældende, og det er Mestersvendens Opgave at bedømme dette, hvisaarsag det ogsaa stedes er hans første Hverv, inden Dejgen lægges, at undersøge de forhaandenværende Vejrforhold. Man benytter nødvendig nymalet Hvedemel. Staaer dette hen omtrent en Maanedstid, da foregaaer ved denne Lagring rimeligvis en Omdannelse; Vægten er blevet uforandret, men Melets Kvalitet væsentlig forbedret. Ligeledes forsyner enhver Bager, der har Plads til det, sig gjerne umiddelbart før Høst med Mel, for ikke at komme til at bruge den nye Sæd i de nærmeste 2 Maaneder efter Høst. Forholdet med Rugen er omvendt, idet man snarest muligt skaffer sig ny Rug, i hvert Fald til Indblanding i den gamle Rug, for at mildne dennes stramme Smag.

Foruden Melets og Hvedens Alder spiller Maaden, hvorpaa det er malet, en stor Rolle — om det er malet skarpt eller blødt — o. s. fr. Disse Punkter maa fremhæves for at gjøre det klart, at de praktiske Bagningsforsøg let kunne give

fejlagtige Resultater. Sikkert er det, at kan der fremstilles smukt Brød, da har Melet været godt, men er Brødet ikke blevet smukt, kan Aarsagen være, at Melet skulde have haft en anden Behandling. De Fordringer, Bageren stiller til Melet, gaa ikke ganske i samme Retning som de Fordringer, der stilles af Nationaløkonomen, idet denne sidste lægger overvejende Vægt paa Glutenindholdet og i det Hele væsentligst bedømmer Godheden efter Brødets Næringsværdi, med særligt Hensyn til den indeholdte Kvælstofmængde. Den praktiske Bager maa selvfølgelig indrette sig paa at imødekomme de Fordringer, der af Kjøberne stilles til hans Produkt. Hans Fordringer til Melet blive derfor:

1. At det giver lyst Brød,
2. At det giver let Brød, og endelig
3. At Melet kan optage den størst mulige Mælkemængde, da Brødet herved bliver ham billigere.

Theoretisk skulde man synes, at man maatte kunne finde de forskellige Glutenarters Indflydelse paa Melets Hævningsevne, ved at sætte disse Glutenarter til Hvedestivelse i forskelligt Mængdeforhold, for ad denne Vej at udfinde det for Melet heldigste Glutenindhold. At arbejde paa denne Maade er imidlertid praktisk taget umuligt, idet Gluten strax omdannes ved Luftens Paavirkning og ikke ved Indblanding i Stivelse lader sig bringe tilbage i sin oprindelige Tilstand. En lignende Omdannelse er det maaske der finder Sted, naar det formede Franskbrød efter at være gjæret sættes til Afkøling udsat for Luften (∴ Franskbrødet »sprøer af«), idet der da foregaaer en Hindedannelse, der har Betydning for Dannelsen af Brødets Skorpe. Det turde være et Spørgsmaal, om stor Kvælstofholdighed med Rette bør fremhæves som eneste Betingelse for Melets Hævningsevne, idet den tilsatte Gjær jo skal bevirke Stivelsens Omdannelse, og under den herved fremkomne Alkoholgjæring med Dextrindannelse spiller vel Stivelsen Hovedrollen.

Det turde dernæst være, at Nationaløkonomerne, der stærkt fremhæve Hvedebrødets Fortrin for os fremfor Rugbrødets, herved overse, at i vort nordlige Klima er Brødet

kun supplerende Næringsmiddel. Den Klasse, der spiser Hvedebrød, nyder desuden Smør, Kjød, Æg m. m.; den fattige Klasse spiser som bekendt fedt Flæsk til Rugbrødet. Skal Kvælstofmængden lægges til Grund for Fastsættelsen af Brødets Værdi som Næringsmiddel, kommer man maaske til et fejlagtigt Resultat, idet man ikke tager det tilbørlige Hensyn til Næringsindholdet af de Fødemidler sammen med hvilke det nydes. I hvert Fald staaer det for Tal. saaledes, at til fedt Flæsk kan Rugbrødet ikke undværes; muligvis spille Klidene i Rugbrødet for Mennesket en lignende mekanisk Rolle overfor Fordøjelsesorganerne som Hakkelse for Hesten.

Tal. havde fremført disse Bemærkninger for at henlede Opmærksomheden paa, at det næppe var rigtigt udelukkende at begrænse Undersøgelserne til Melets Kvælstof og Glutenindhold, idet han maatte advare mod den temmelig gängse Opfattelse, at Gluten skulde afgive en universel Maalestok for Hvedens og og det deraf udvundne Mels Værdi. Hvorvidt iøvrigt de her fremførte Betragtninger kunde staa deres Prøve for en stræng videnskabelig Kritik maatte Taleren overlade mere kompetente Dommere at afgjøre. —

Efter at ovenstaaende foreløbige Forslag dernæst var vedtaget med de under Diskussionen tilføjede Ændringer, sluttede Formanden — Etatsraad Tesdorpf — Mødet med en Tak til de enkelte Medlemmer for deres Medvirkning ved Løsningen af den foreliggende betydningsfulde Opgave, og med en særlig Tak til Bagermester Lichtenberg fordi han ikke var veget tilbage for det betydelige Arbejde som Udførelsen af de talrige Bagningsforsøg havde krævet, samtidig med at Formanden tilføjede Haabet om at man ogsaa fremtidig turde regne paa Hr. Lichtenbergs værdifulde Bistand ved disse Forsøg.

